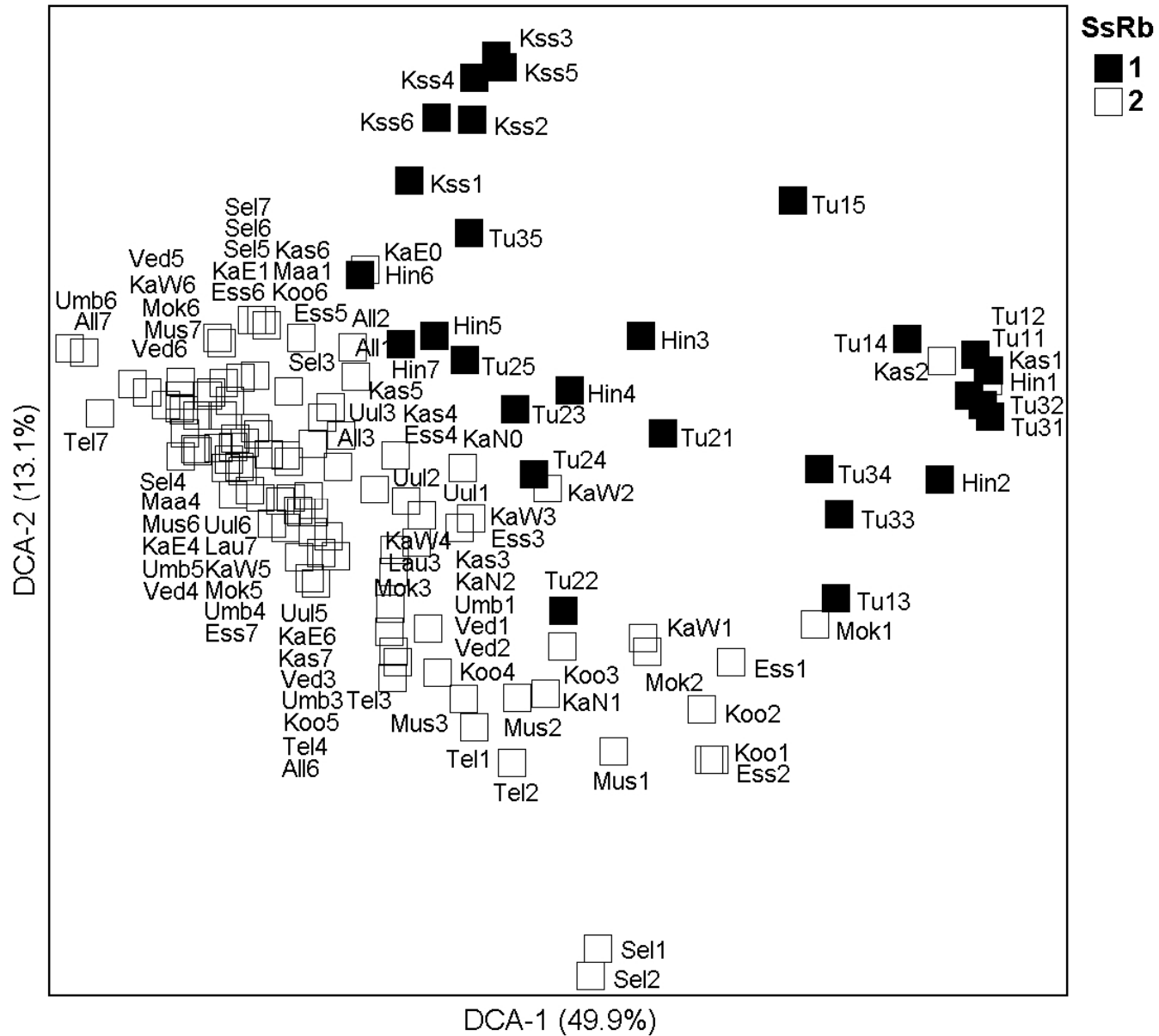

KUIVENDUSE MÕJU TAIMKATTELE

Jaanus Paal

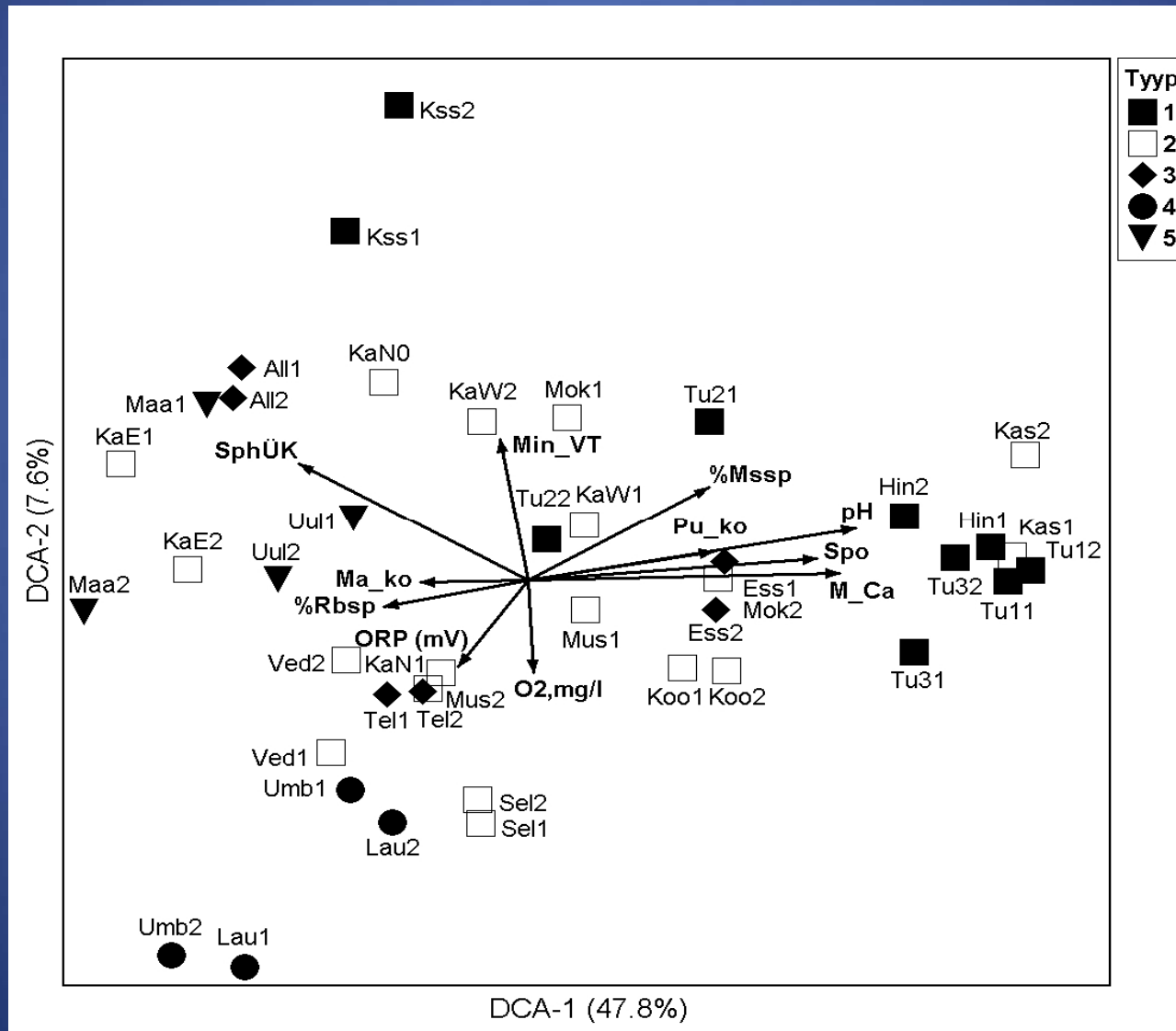
Iti Jürjendal, Ave Suija, Ain Kull

Siirdesoode ja rabade taimkatte ordinaatsiooniskeem

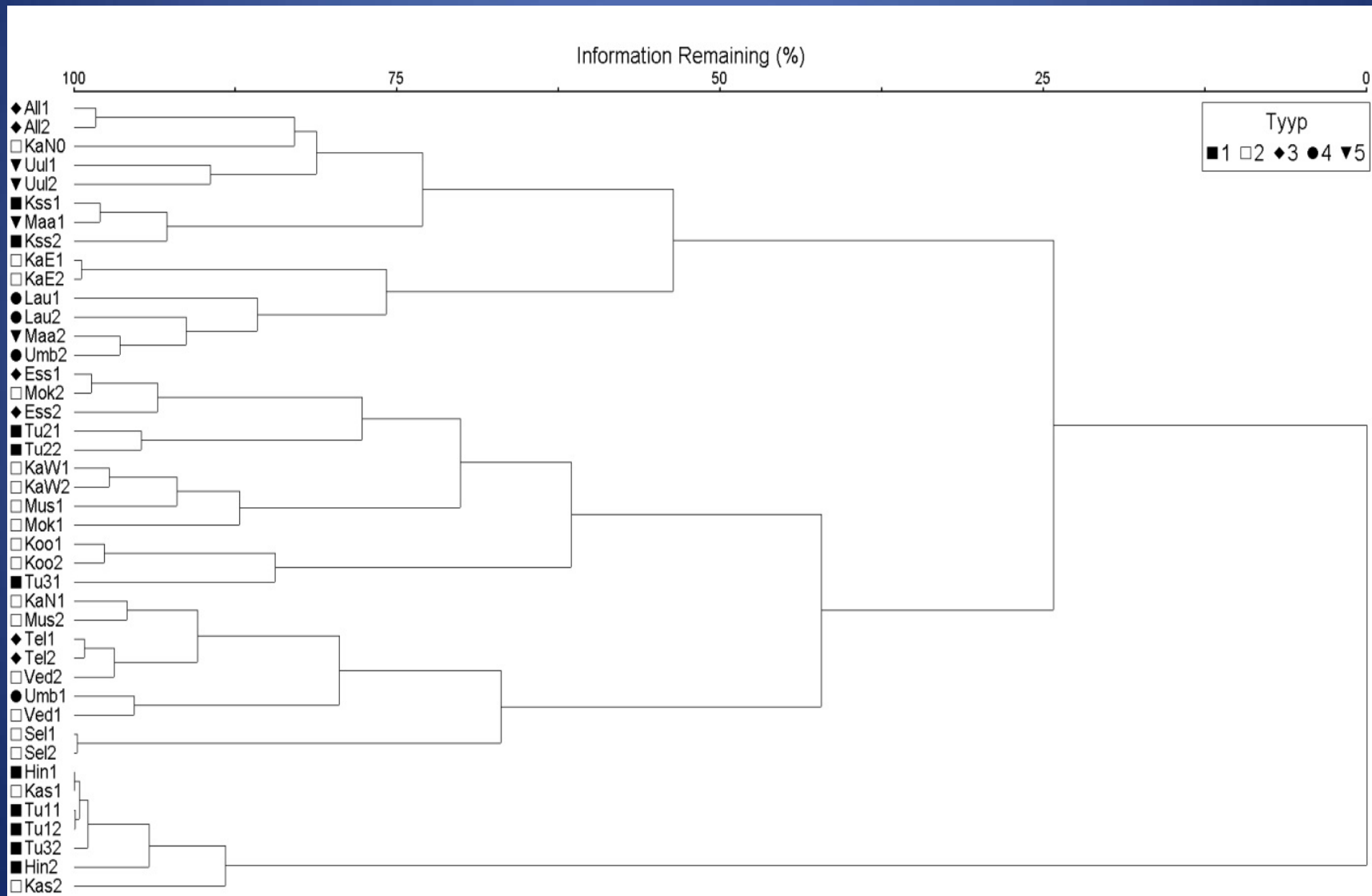
Uurimisalade servas (kraavi kõrval) asuvate proovialade ordinatsiooniskeem.

Soode rühmad (Tyyp): 1 – siirdesood, 2 – inimõjuta rabad, 3 – sügav piirdekraav kuivendatud ja kuivendamata rabaosa vahel, 4 – sügav piirdekraav + madalam lisakraav kaevandamata raba pool, 5 – kraav raba keskel.

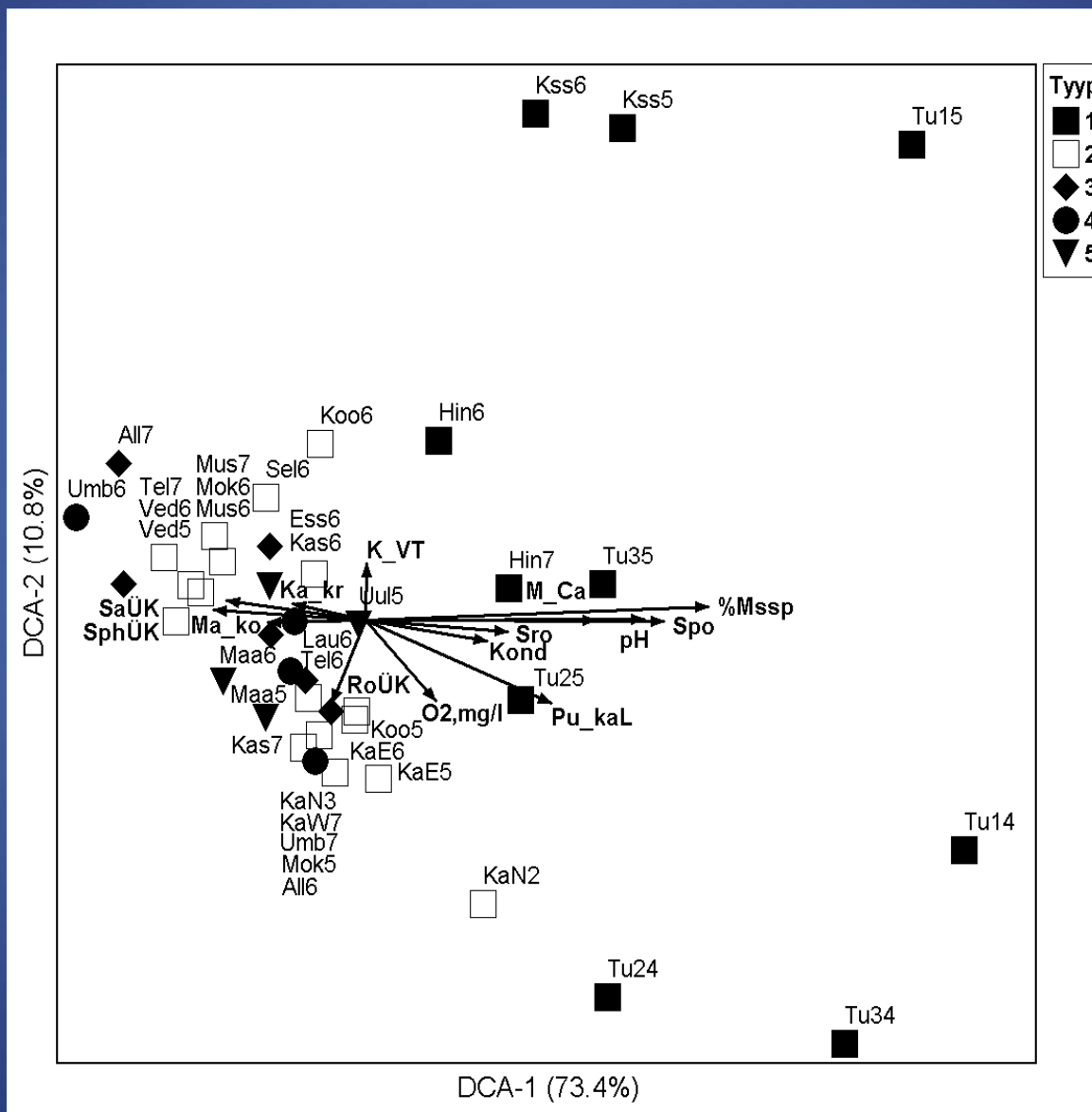

Uuurimisala servas (kraavi kõrval) asuvate proovialade klasteranalüüsi dendrogramm.

Soode rühmad (Tyyp): 1 – siirdesood, 2 – inimõjuta rabad, 3 – sügav piirdekraav kuivendatud ja kuivendamata rabaosa vahel, 4 – sügav piirdekraav + madalam lisakraav kaevandamata raba pool, 5 – kraav raba keskel.

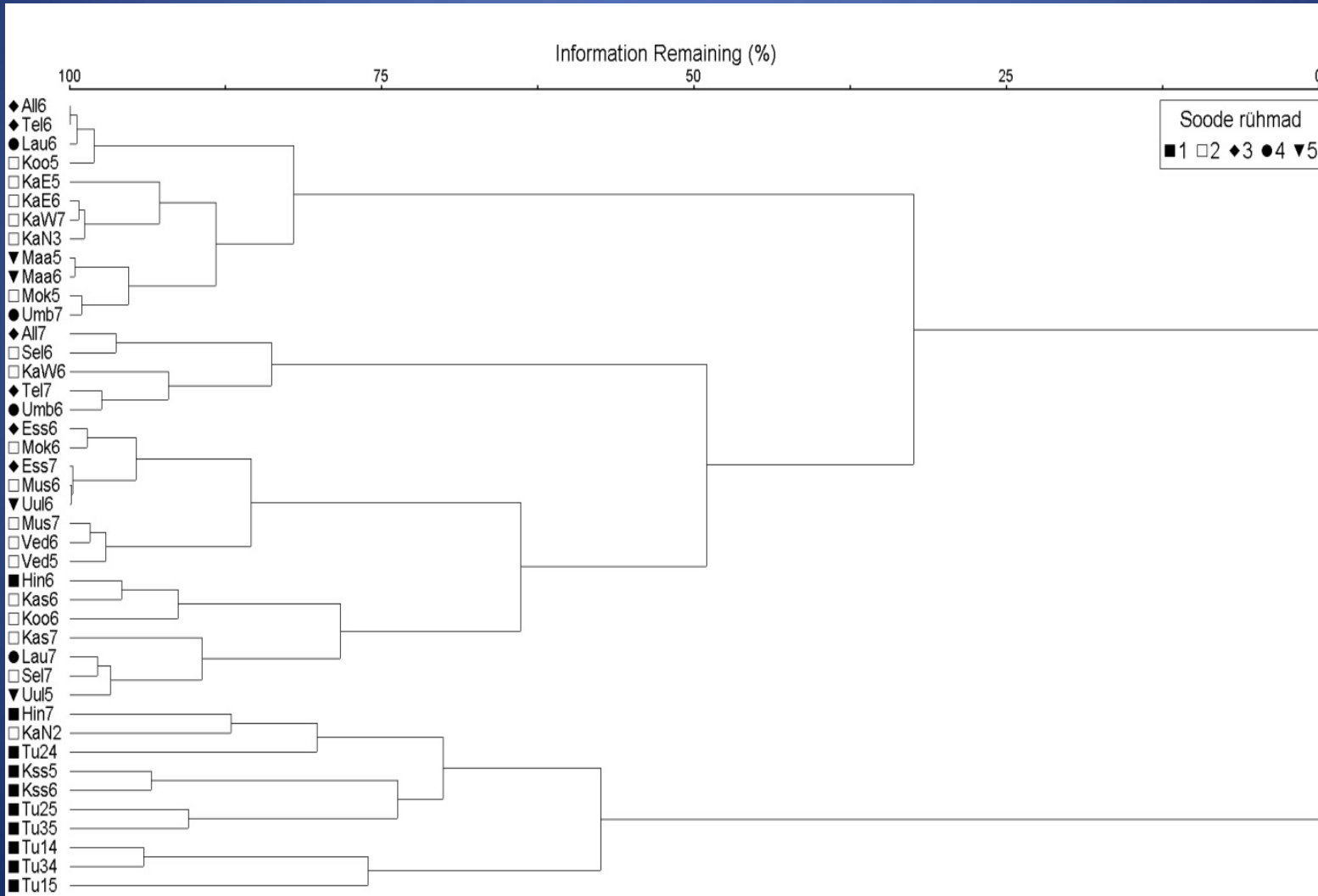

Uurimisalade keskossa jäävate proovialade taimkatte ordinatsiooniskeem.

Uurimisalade keskossa jäävate proovialade taimkatte klasteranalüüsi dendrogramm.

Soode rühmad (Tüüp): 1 – siirdesood, 2 – inimõjuta rabad, 3 – sügav piirdekraav kuivendatud ja kuivendamata rabaosa vahel, 4 – sügav piirdekraav + madalam lisakraav kaevandamata raba pool, 5 – kraav raba keskel.

Raba	p	Siirdesoo	p
1 – 2	0.865	1 – 2	1.000
1 – 3	0.059	1 – 3	0.616
1 – 4	0.001	1 – 4	0.264
1 – 5	<0.001	1 – 5	0.026
1 – 6	<0.001	1 – 6	0.052
1 – 7	<0.001	2 – 3	0.591
2 – 3	0.576	2 – 4	0.360
2 – 4	0.048	2 – 5	0.032
2 – 5	0.001	2 – 6	0.043
2 – 6	<0.001	3 – 4	0.914
2 – 7	0.003	3 – 5	0.257
3 – 4	0.553	3 – 6	0.109
3 – 5	0.021	4 – 5	0.229
3 – 6	<0.001	4 – 6	0.206
3 – 7	0.010	5 – 6	0.512
4 – 5	0.652		
4 – 6	0.066		
4 – 7	0.182		
5 – 6	0.287		
5 – 7	0.676		
6 – 7	0.902		

Proovialade liigilise koosseisu erinevus piki transekti MRPP testi alusel

Liikide indikaatorväärtus, suhteline sagedus ja suhteline ohtrus rabades sõltuvalt kraavi kaugusest

Species	D	p	Relative frequency							Relative abundance						
			Distance step													
			1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
Melampyrum pratense	1	0.006	33	7	19	0	0	0	0	77	3	19	0	0	0	0
Dicranum scoparium	1	0.015	33	33	6	0	0	0	0	77	22	1	0	0	0	0
Hylocomium splendens	1	0.090	47	27	19	0	0	0	0	39	55	7	0	0	0	0
Brachythecium oedipodium	1	0.119	13	7	0	0	0	0	0	94	6	0	0	0	0	0
Tetraphis pellucida	1	0.199	13	7	0	0	0	0	0	92	8	0	0	0	0	0
Carex nigra	1	0.203	13	7	0	0	0	0	0	73	27	0	0	0	0	0
Carex lasiocarpa	1	0.520	7	7	6	0	0	0	0	72	14	14	0	0	0	0
Sphagnum fallax	1	0.762	13	13	6	7	13	7	13	44	28	1	7	18	1	1
Cladonia cenotea	1	1.000	7	7	0	0	0	7	0	33	33	0	0	0	33	0
Picea abies	2	0.059	7	20	6	0	0	0	0	17	79	5	0	0	0	0
Frangula alnus	2	0.068	7	20	0	0	0	0	0	28	72	0	0	0	0	0
Plagiothecium laetum	2	0.121	7	13	0	0	0	0	0	6	94	0	0	0	0	0
Rhytidiadelphus triquetrus	2	0.142	13	13	0	0	0	0	0	9	91	0	0	0	0	0
Phragmites australis	2	0.146	13	13	6	0	0	0	0	16	77	7	0	0	0	0
Molinia caerulea	2	0.207	7	13	0	0	0	0	0	3	97	0	0	0	0	0
Cladonia glauca	3	0.085	0	7	19	0	13	0	0	0	11	85	0	4	0	0
Cladonia deformis	3	0.153	7	7	19	7	13	0	0	2	8	66	16	9	0	0
Placynthiella icmalea	3	0.797	13	13	19	7	7	7	0	16	16	27	26	3	13	0
Cladonia portentosa	3	0.971	0	7	6	7	7	0	0	0	25	46	25	5	0	0

Cladonia ochrochlora	4	0.275	0	13	13	20	0	7	0	0	16	28	43	0	13	0
Cladonia grayi	4	0.375	40	33	69	67	60	53	50	6	4	13	26	19	13	19
Cladonia digitata	4	0.518	13	13	19	27	13	7	25	10	6	6	32	5	9	33
Pohlia sp	4	0.736	7	0	6	20	7	7	0	46	0	9	27	9	9	0
Pedicularis palustris	4	0.750	0	0	13	13	13	7	0	0	0	18	34	18	30	0
Cladonia chlorophaea	4	0.756	0	7	0	13	7	7	0	0	14	0	31	14	42	0
Cladonia sp.	4	0.933	0	0	6	7	7	7	0	0	0	24	25	25	25	0
Gymnocolea inflata	4	0.975	0	0	0	7	0	7	13	0	0	0	84	0	1	16
Cladonia crispata	5	0.024	0	0	0	7	20	0	0	0	0	0	5	95	0	0
Calyptogeia neesiana	5	0.322	7	20	13	13	40	13	13	5	33	9	9	26	9	9
Bryum_sp	5	0.443	7	20	25	13	33	7	0	3	10	40	10	31	7	0
Cladonia stellaris	5	0.657	0	0	0	0	13	7	13	0	0	0	0	34	41	25
Oxycoccus microcarpus	5	0.660	0	13	25	27	53	53	50	0	6	18	31	20	14	12
Drosera rotundifolia	6	0.001	20	33	31	73	80	93	88	6	4	5	12	14	34	26
Kurzia pauciflora	6	0.001	0	7	6	20	20	73	63	0	2	2	7	19	44	26
Calyptogeia suecica	6	0.008	20	7	25	27	7	47	0	11	1	6	7	1	74	0
Cephalozia bicuspidata	6	0.024	0	0	13	0	20	27	0	0	0	11	0	14	75	0
Sphagnum tenellum	6	0.128	7	7	6	20	27	40	25	2	0	7	25	17	39	9
Drosera anglica	6	0.154	0	0	0	0	7	27	25	0	0	0	0	19	41	40
Sphagnum majus	6	0.236	0	0	0	0	13	20	0	0	0	0	0	56	44	0
Cladonia mitis	6	0.519	0	0	6	13	7	13	0	0	0	18	16	19	47	0
Cladonia bacillaris	6	0.609	0	0	6	20	0	7	0	0	0	7	22	0	72	0
Cladonia stygia	6	0.613	20	33	38	40	60	67	63	1	4	18	22	22	20	14
Scheuchzeria palustris	6	0.648	7	0	0	7	7	20	13	3	0	0	59	0	37	0
Geocalyx graveolens	6	0.655	7	0	0	7	0	7	0	14	0	0	14	0	71	0
Dicranum bergeri	7	0.011	13	27	25	47	20	40	63	8	14	8	10	4	8	47
Cephalozia connivens	7	0.022	27	20	38	40	67	67	88	9	8	13	5	12	22	31
Mylia anomala	7	0.063	13	33	50	67	80	93	88	1	6	10	17	18	23	25
Cladopodiella fluitans	7	0.064	7	7	13	13	33	40	38	11	3	13	4	5	15	49
Cladonia cornuta	7	0.233	7	0	0	7	0	0	13	2	0	0	11	0	0	86
Cladonia arbuscula	7	0.305	7	20	31	13	27	27	38	1	7	22	4	18	16	32
Aulacomnium palustre	7	0.770	33	33	38	20	27	40	38	20	16	18	4	5	12	25
Cladonia cyanipes	7	0.826	7	0	13	7	7	0	13	16	0	18	32	3	0	30

**Liikide koguarvu mõjutavad keskkonnategurid kuivendatud rabas
samm-sammulise tunnuste sissevõtuga mitmese regressiooni põhjal**

Tunnus	Beta	B	t(81)	p
Vabaliige		12.30	2.17	0.0330
Turbavee temperatuur	0.38	1.19	3.85	0.0002
Turbavee pH	0.32	3.09	2.94	0.0042
Kraavi laius, m	0.32	1.85	3.48	0.0008
Sammalde üldkatvus, %	-0.45	-0.09	-3.71	0.0004
Turba kuivaine sisaldus, %	-0.52	-0.38	-3.05	0.0031
NH ₄ , mg N/l vees	1.14	2.10	3.14	0.0024
Turba Ca sisaldus, mg/kg	-0.30	-0.01	-2.57	0.0119
Üld-N, mg N/l vees	-0.76	-1.34	-2.06	0.0422
Keskmine veetase	0.96	0.24	2.86	0.0055
Minimaalne veetase	-0.74	-0.13	-2.68	0.0090

Rabaliikide arvu mõjutavad keskkonnategurid kuivendatud rabas
samm-sammulise tunnuste sissevõtuga mitmese regressiooni põhjal

Tunnus	Beta	B	t(86)	p
Vabaliige		18.66	2.99	0.0036
Kraavi laius, m	0.52	4.56	5.30	<0.0001
Maapinna_kõrgus, m	-0.52	-0.15	-4.85	<0.0001
Turba kuivaine sisaldus, %	-0.51	-0.57	-3.19	0.0020
Lahustunud O ₂ turbavees, mg/l	-0.36	-2.77	-2.61	0.0107
Minimaalne veetase	-0.56	-0.16	-2.77	0.0068

**Turbasammalde katvust mõjutavad keskkonnategurid kuivendatud rabas
samm-sammulise tunnuste sissevõtuga mitmese regressiooni põhjal**

Tunnus	Beta	B	t(83)	p
Vabaliige		100.06	4.46	<0.0001
Turba kuivaine sisaldus, %	-0.77	-3.72	-6.77	<0.0001
Keskmine veetase	0.27	0.46	2.49	0.0148
Kraavi sügavus	-0.19	-9.54	-3.17	0.0021
Turbavee temperatuur	0.18	3.69	2.49	0.0148

Liikide indikaatorvärtus, suhteline sagedus ja suhteline ohtrus siirdesoodes sõltuvalt kraavi kaugusest

Species	D	p	Relative frequency						Relative abundance					
			Distance step											
			1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
<i>Juniperus communis</i>	1	0.248	40	20	20	0	0	0	95	5	0	0	0	0
<i>Sorbus aucuparia</i>	1	0.249	40	20	0	0	0	0	67	33	0	0	0	0
<i>Fragaria vesca</i>	1	0.255	40	20	0	0	0	0	75	25	0	0	0	0
<i>Tetraphis pellucida</i>	1	0.264	40	20	0	0	0	0	68	32	0	0	0	0
<i>Calypogeia integristipula</i>	1	0.352	40	40	0	20	0	0	79	18	0	3	0	0
<i>Carex canescens</i>	1	0.536	40	40	20	20	20	0	53	12	18	12	6	0
<i>Brachythecium oedipodium</i>	1	0.638	40	40	40	0	0	0	39	22	39	0	0	0
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	1	0.902	20	20	20	20	0	0	61	30	6	3	0	0
<i>Plagiothecium laetum</i>	2	0.225	20	40	40	0	0	0	5	67	28	0	0	0
<i>Lophocolea heterophylla</i>	2	0.295	40	60	40	40	20	0	15	38	15	23	8	0
<i>Cephalozia connivens</i>	2	0.296	0	40	20	0	20	0	0	50	17	0	33	0
<i>Potentilla palustris</i>	2	0.446	20	40	20	60	40	0	3	64	23	2	9	0
<i>Campylium sommerfeltii</i>	2	0.476	20	40	20	20	0	0	38	46	8	8	0	0
<i>Trientalis europaea</i>	2	0.519	40	80	60	40	40	0	33	36	28	1	2	0
<i>Melampyrum pratense</i>	2	0.646	20	40	20	20	0	0	30	37	31	1	0	0
<i>Potentilla erecta</i>	2	0.861	0	40	40	40	20	0	0	32	2	5	61	0
<i>Brachythecium rivulare</i>	2	0.921	20	20	0	20	0	0	32	48	0	19	0	0
<i>Carex pauciflora</i>	2	0.923	20	20	20	0	0	0	1	56	42	0	0	0
<i>Carex echinata</i>	2	0.928	20	20	20	0	0	0	39	53	8	0	0	0
<i>Fissidens adianthoides</i>	2	0.934	20	40	20	20	20	0	1	27	26	13	32	0
<i>Dactylorhiza sp</i>	3	0.233	20	0	40	0	0	0	14	0	86	0	0	0
<i>Dicranum scoparium</i>	3	0.245	40	60	60	20	0	0	21	29	43	7	0	0
<i>Agrostis ps</i>	3	0.919	20	20	20	0	0	0	1	33	66	0	0	0

<i>Scapania paludicola</i>	4	0.259	0	0	20	40	20	0	0	0	6	67	28	0
<i>Carex nigra</i>	4	0.409	20	20	0	60	20	33	12	20	0	33	20	14
<i>Aulacomnium palustre</i>	4	0.655	20	60	80	100	80	67	2	10	14	22	20	32
<i>Sphagnum capillifolium</i>	4	0.674	20	0	40	40	20	33	2	0	20	41	21	16
<i>Polytrichum commune</i>	4	0.766	40	40	40	40	0	0	6	31	27	36	0	0
<i>Calliergon stramineum</i>	4	0.990	20	20	40	20	40	33	25	5	15	37	15	4
<i>Salix rosmarinifolia</i>	4	1.000	0	0	20	20	20	0	0	0	33	44	22	0
<i>Epilobium sp</i>	4	1.000	0	20	20	20	20	0	0	17	17	33	33	0
<i>Galium palustre</i>	4	1.000	20	0	20	20	0	0	25	0	25	50	0	0
<i>Bryum_sp</i>	5	0.054	20	0	0	0	60	0	25	0	0	0	75	0
<i>Peucedanum palustre</i>	5	0.246	40	0	40	60	60	0	10	0	11	22	57	0
<i>Succisa pratensis</i>	5	0.353	0	0	20	20	40	0	0	0	9	36	55	0
<i>Rubus chamaemorus</i>	5	0.811	20	40	20	20	40	0	2	12	0	42	43	0
<i>Plagiomnium cuspidatum</i>	5	0.941	20	0	20	20	20	0	13	0	25	25	38	0
<i>Equisetum fluviatile</i>	5	0.969	0	20	40	20	20	33	0	3	15	27	48	7
<i>Drosera rotundifolia</i>	6	0.001	0	0	40	40	80	100	0	0	4	4	8	84

Liikide koguarvu mõjutavad keskkonnategurid kuivendatud siirdesooos samm-sammulise tunnuste sissevõtuga mitmese regressiooni põhjal

Tunnus	Beta	B	t(13)	p
Vabaliige		273.87	3.01	0.0100
Turbavee pH	-3.06	-39.81	-2.97	0.0109
Turbavee pH, mV	-1.98	-0.48	-2.28	0.0399
Turbavee redokpotentsiaal, mV	-0.74	-0.13	-2.25	0.0425
Maapinna kõrgus, m	-1.84	-0.86	-3.95	0.0017
Turbavee temperatuur	1.04	3.87	4.23	0.0010
Kraavi sügavus	1.01	7.80	3.81	0.0022
Kaugus kraavist	-0.83	-0.04	-4.47	0.0006
Sammalde üldkatvus, %	0.68	0.13	2.50	0.0265
Lahustunud O ₂ turbavees, mg/l	1.12	6.26	3.10	0.0084
Turba tuhasus, %	0.81	3.88	3.26	0.0062
Puistu katvus LIDARi andmete põhjal	-1.81	-62.45	-3.58	0.0033
Puistu kõrgus	1.571	3.39	3.05	0.0093
Turba C (org. aine) sisaldus, %	-1.05	-0.49	-2.70	0.0183

Rabaliikide arvu mõjutavad keskkonnategurid kuivendatud siirdesoos
samm-sammulise tunnuste sissevõtuga mitmese regressiooni põhjal

Tunnus	Beta	B	t(23)	p
Vabaliige		8.59	3.72	0.0011
Minimaalne veetase	0.41	0.10	2.82	0.0096
Lahustunud O ₂ turbavees, mg/l	0.57	2.13	3.23	0.0037
Puistu katvus LIDARi andmete põhjal	-0.40	-9.15	-2.52	0.0191

Turbasammalde katvust mõjutavad keskkonnategurid kuivendatud siirdesoos samm-sammulise tunnuste sissevõtuga mitmese regressiooni põhjal

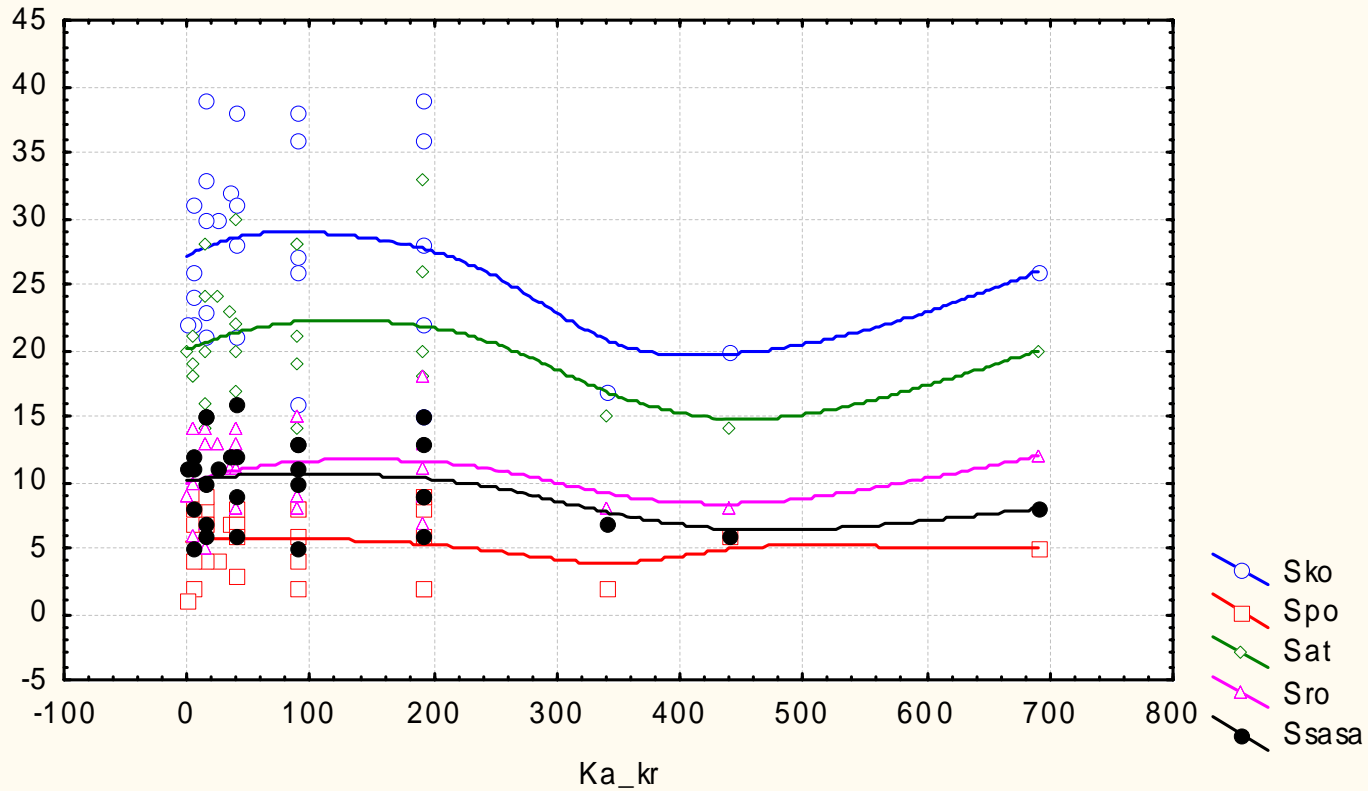
Tunnus	Beta	B	t(16)	p
Vabaliige		-2.46	-0.02	0.9855
Minimaalne veetase	0.76	1.59	3.21	0.0054
Turbavee redokpotentsiaal, mV	0.63	0.68	2.77	0.0136
Vee temperatuur	-0.56	-12.49	-3.23	0.0052
Kraavi sügavus	-0.43	-20.18	-2.48	0.0244
Lahustunud O ₂ turbavees, mg/l	-0.58	-19.57	-2.13	0.0493
Turba C (org. aine) sisaldus, %	-0.34	-0.95	-2.35	0.0317

**Madalsooliikide arvu mõjutavad keskkonnategurid kuivendatud siirdesoos
samm-sammulise tunnuste sissevõtuga mitmese regressiooni põhjal**

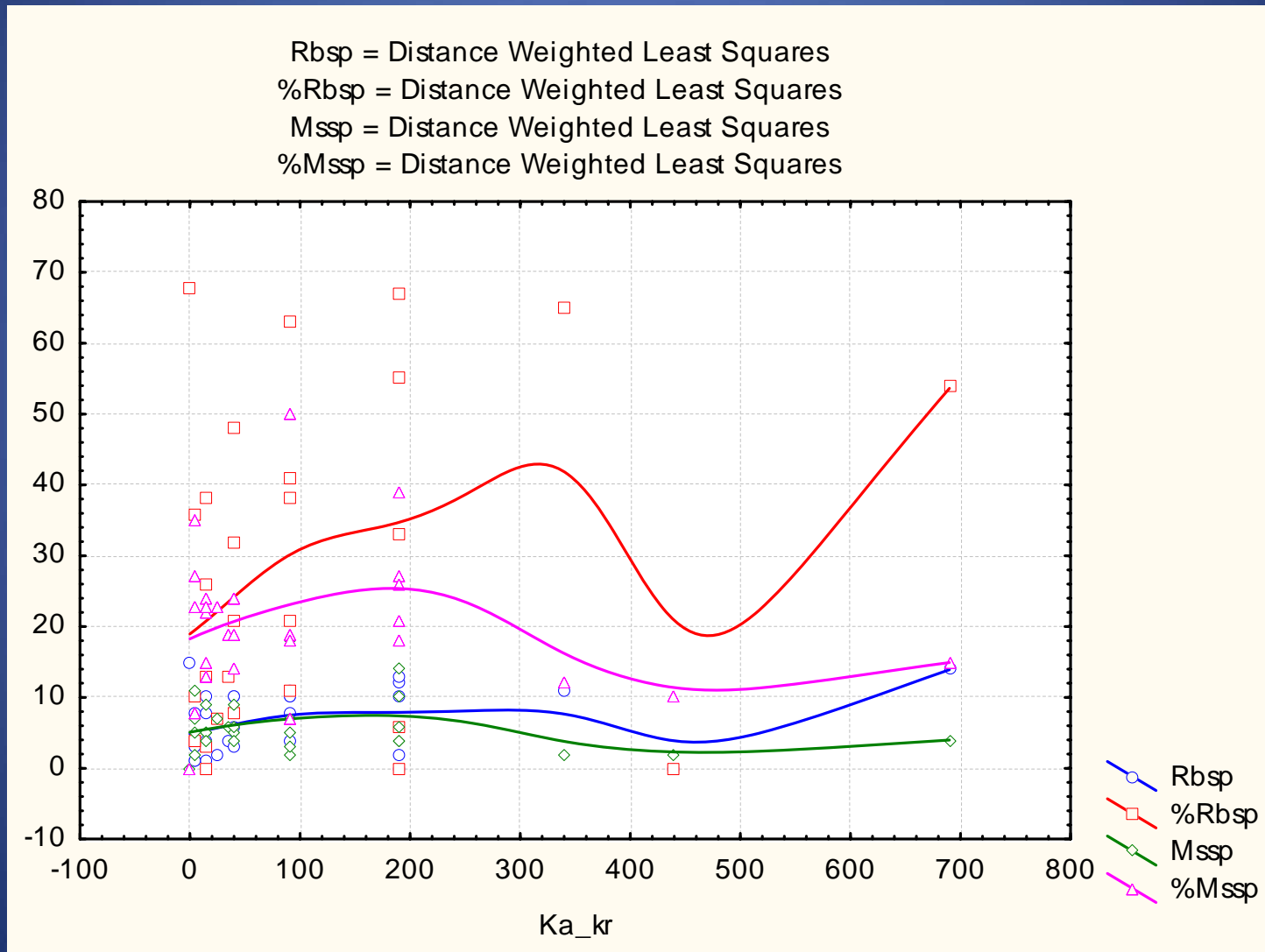
	Beta	B	t(21)	p
Vabaliige		0.13	0.05	0.9583
Turba Mg sisaldus, mg/kg	1.13	0.01	5.74	<0.0001
Kraavi sügavus	0.61	2.57	2.13	0.0451

Liikide arvu muutumine siirdesoodes seoses kaugusega kraavist.

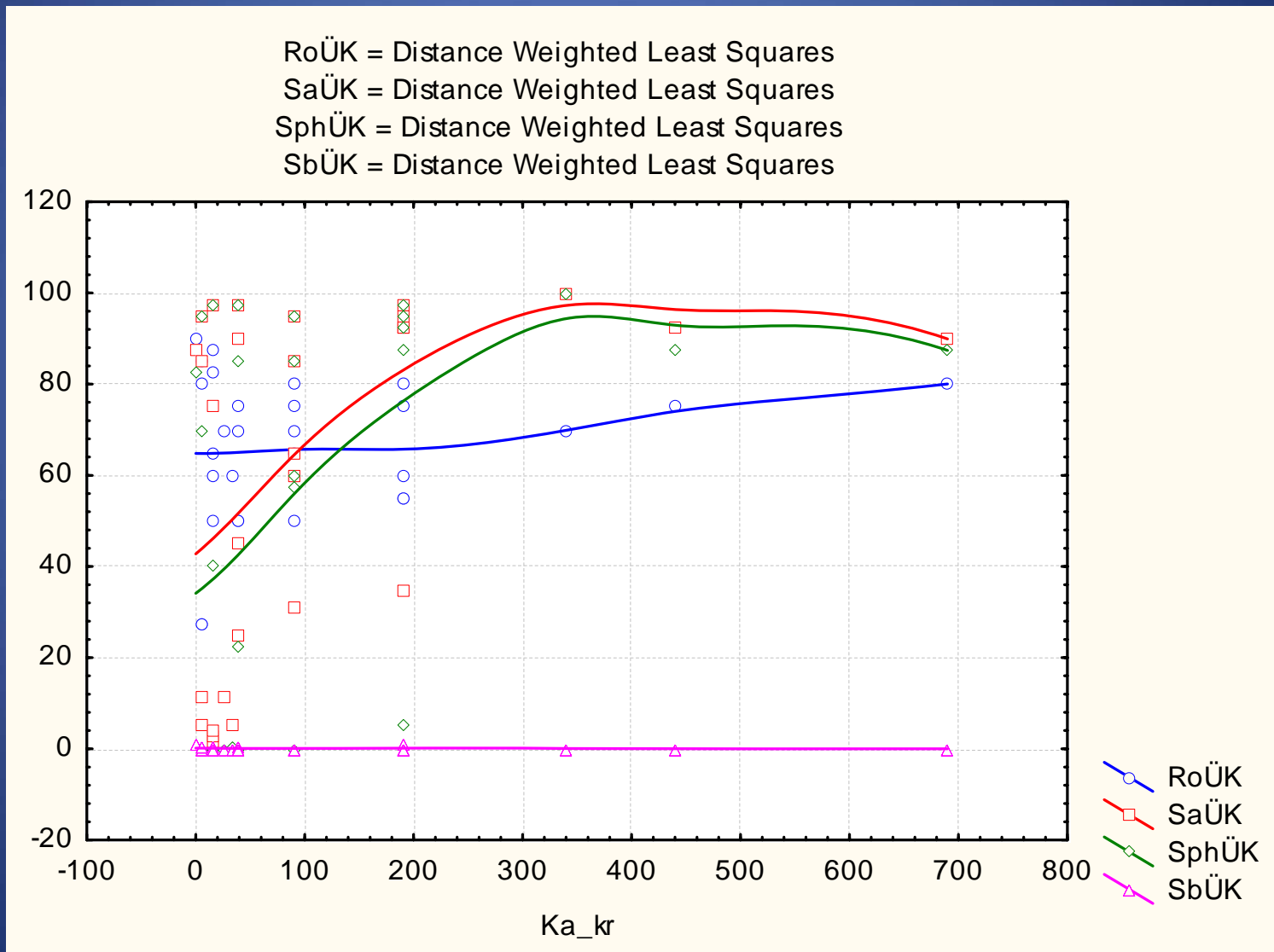
Sko = Distance Weighted Least Squares
Spo = Distance Weighted Least Squares
Sat = Distance Weighted Least Squares
Sro = Distance Weighted Least Squares
Ssasa = Distance Weighted Least Squares

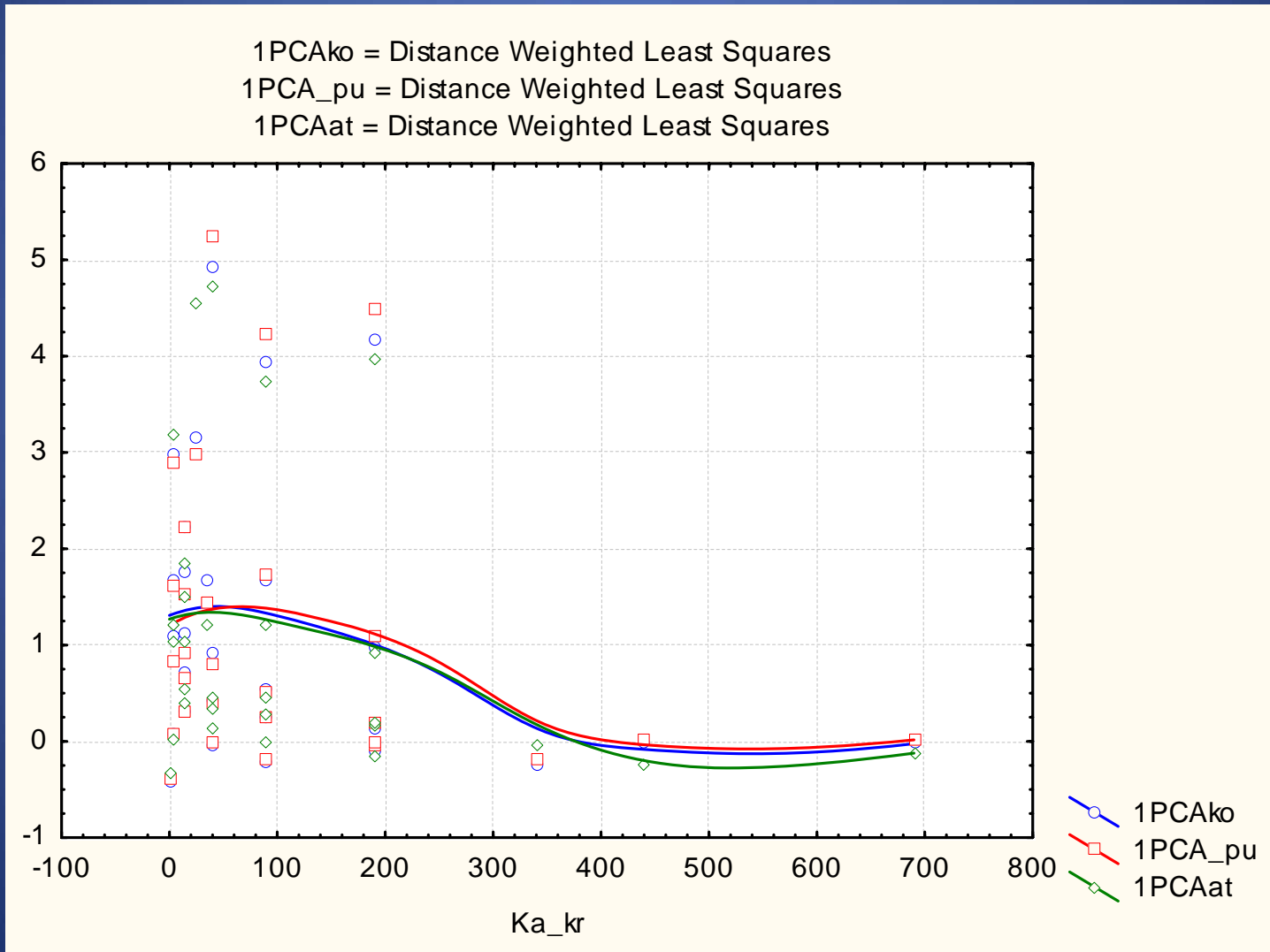
Raba- ning madalsooliikide arvu ja protsentuaalse osatähtsuse üldkatvuse muutumine siirdesoodes seoses kaugusega kraavist.

Taimkatte erinevate komponentide üldkatvuse muutumine siirdesoodes seoses kaugusega kraavist.

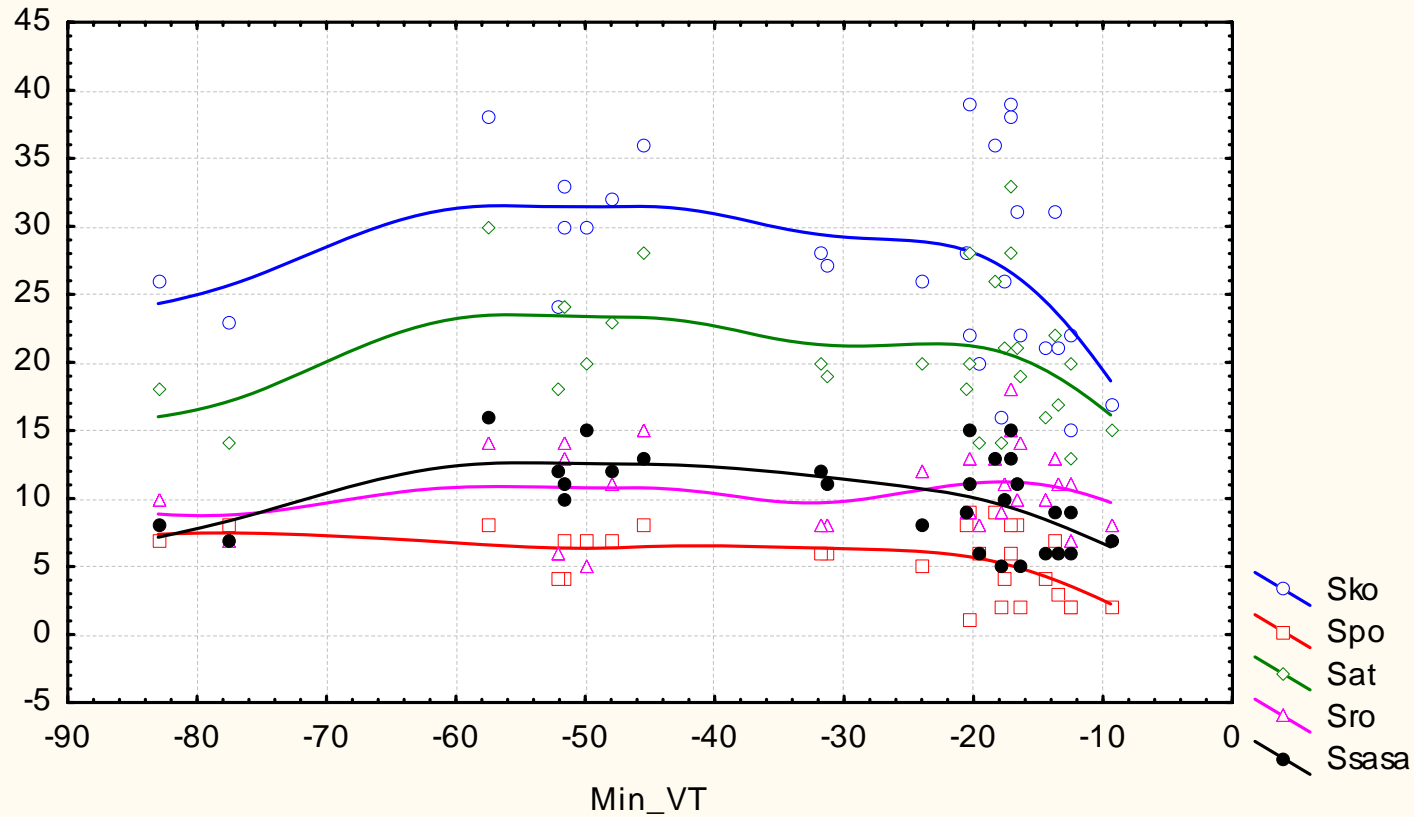

Peakomponentanalüüsi alusel arvatatud siirdesoo proovialade 1. peakomponendi väärtuste muutus kogu taimkatte (1PCAko), selle puu- ja põõsarinde (1PCA_pu) ning alustaimestu (1PCAat) liigimatriksite põhjal seoses kaugusega kraavist

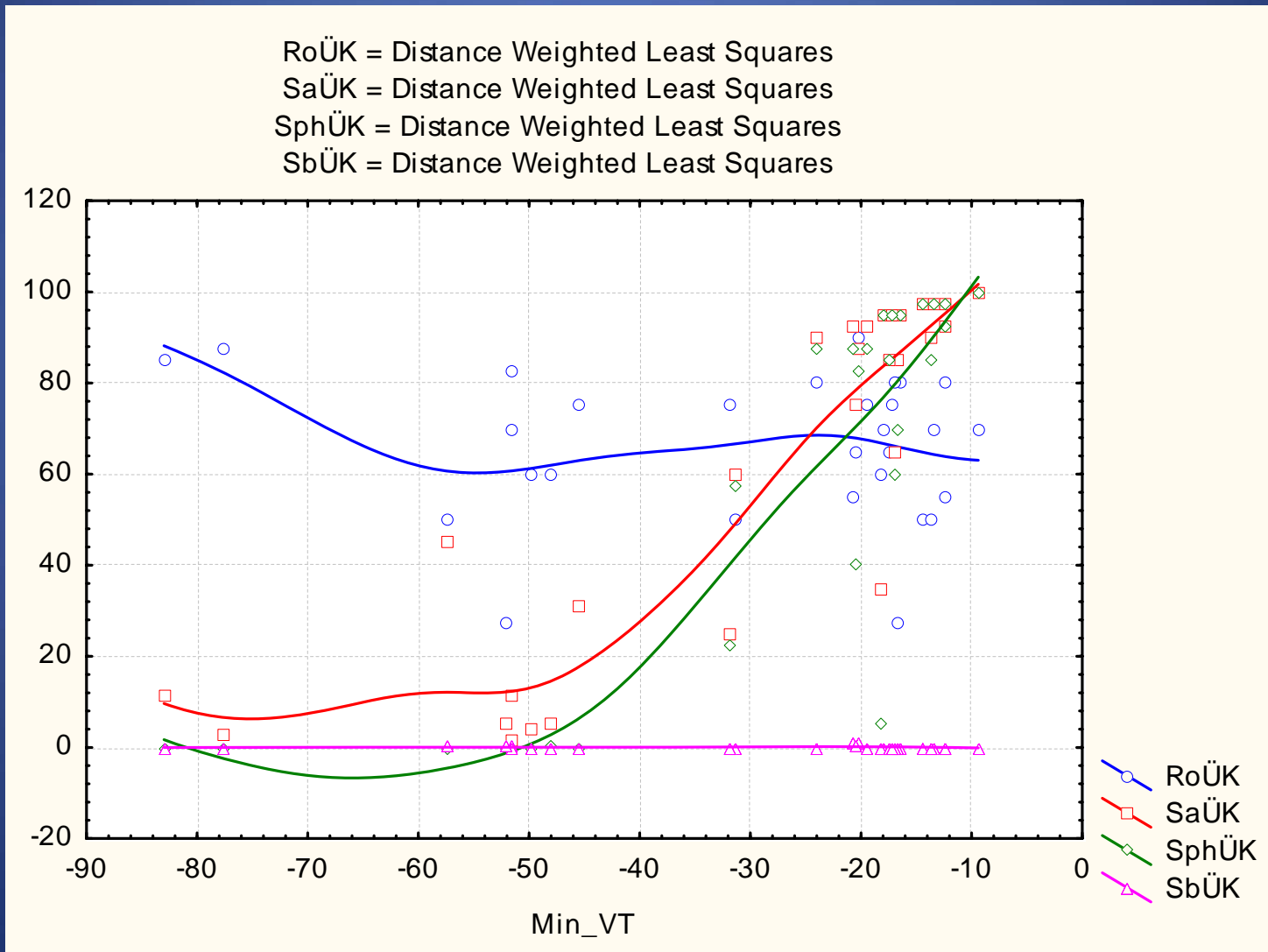

Liikide arvu muutumine siirdesoodes seoses minimaalse veetasemega.

Sko = Distance Weighted Least Squares
Spo = Distance Weighted Least Squares
Sat = Distance Weighted Least Squares
Sro = Distance Weighted Least Squares
Ssasa = Distance Weighted Least Squares

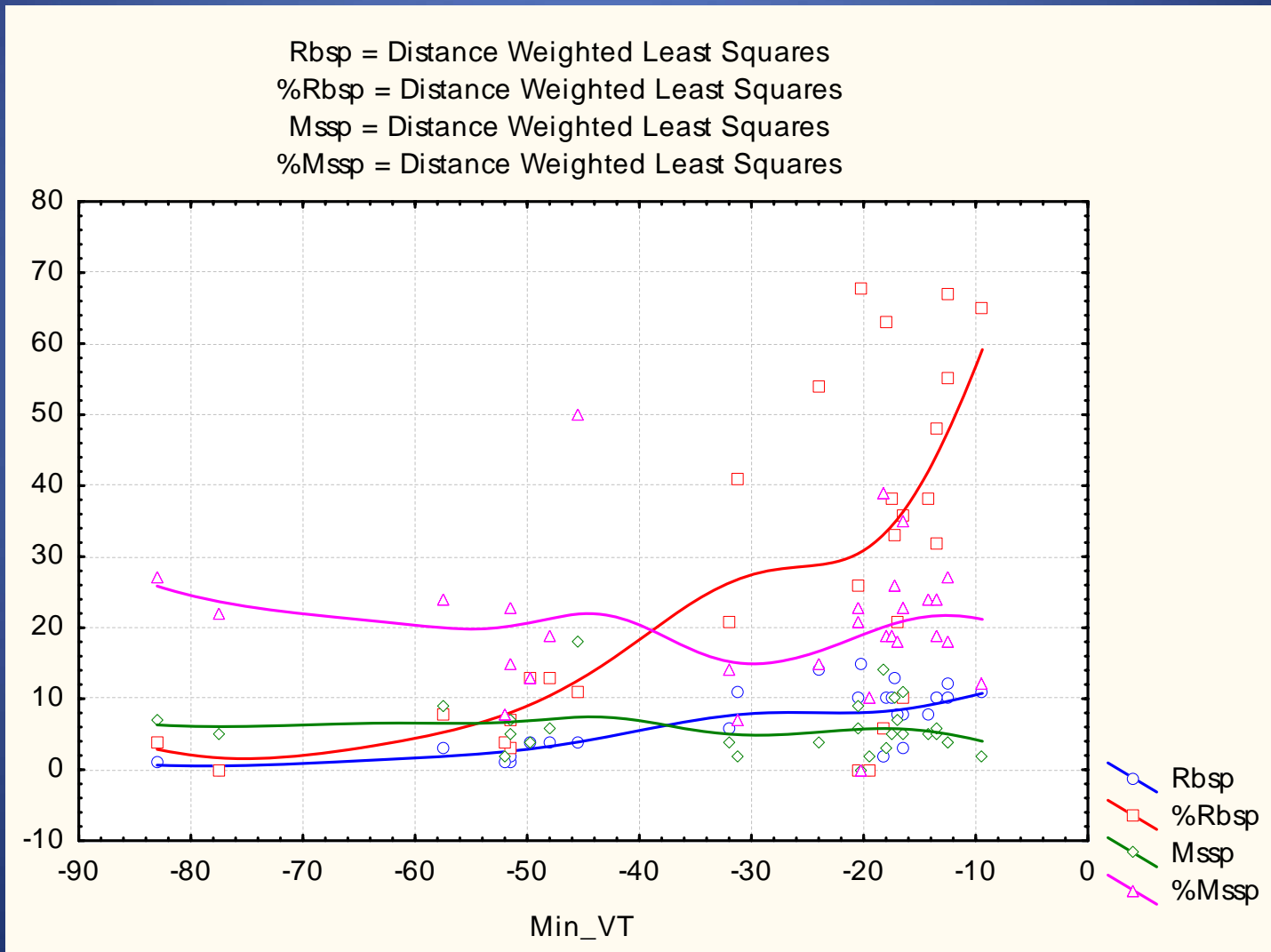

Taimkatte erinevate komponentide üldkatvuse muutumine siirdesoodes seoses minimaalse veetasemega.

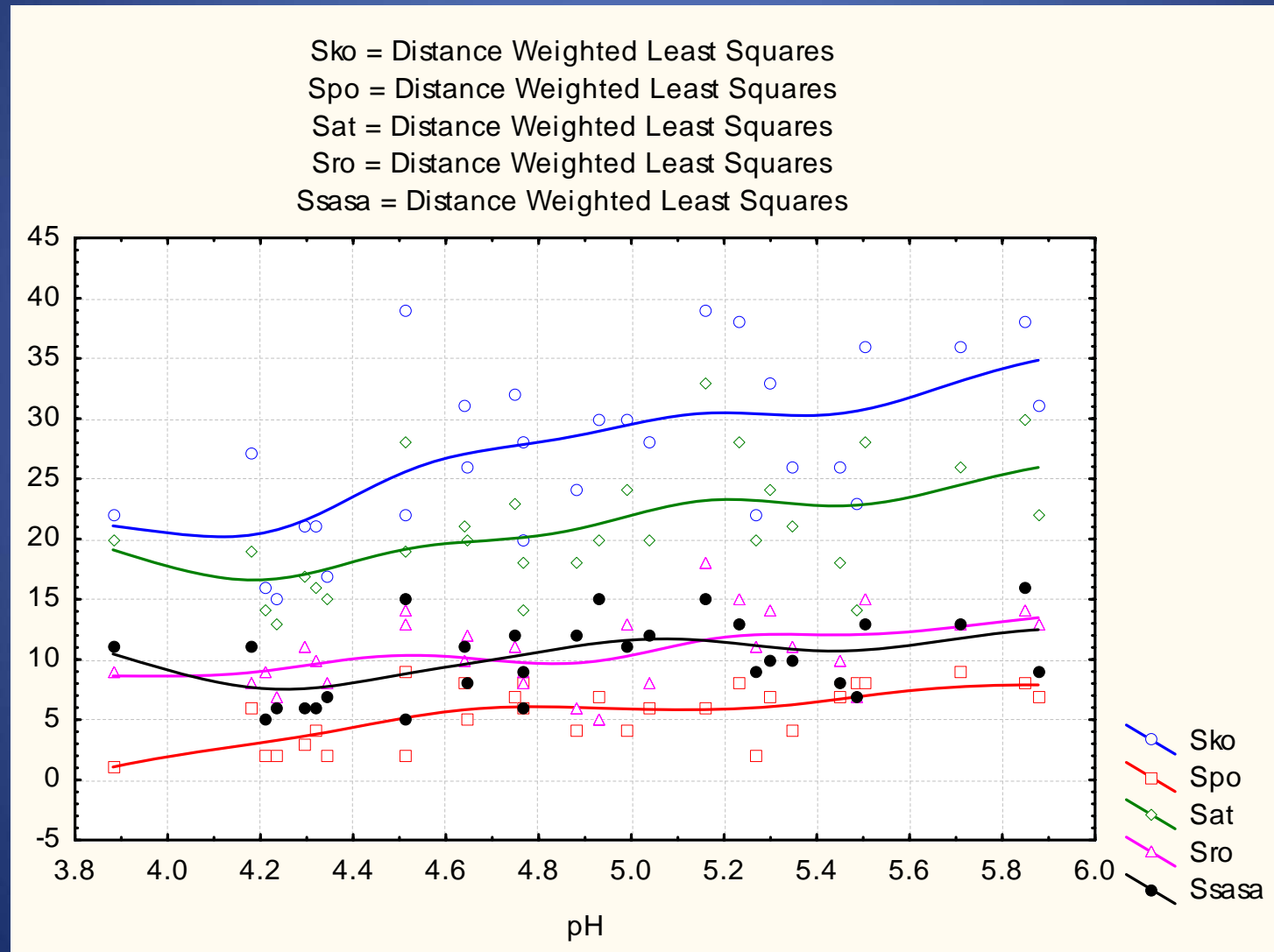

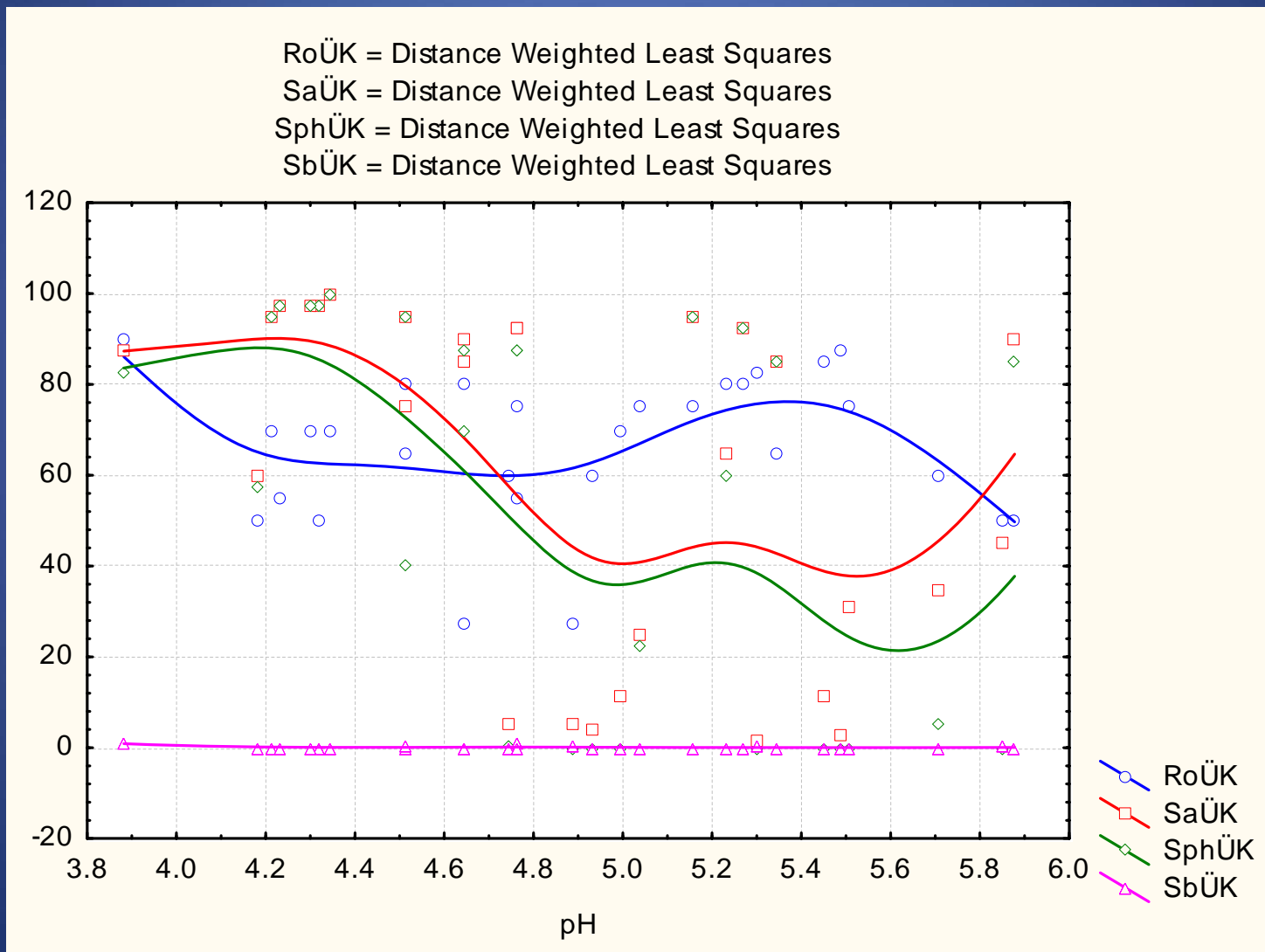
Raba- ning madalsooliikide arvu ja protsentuaalse osatähtsuse muutumine siirdesoodes seoses minimaalse veetasemega

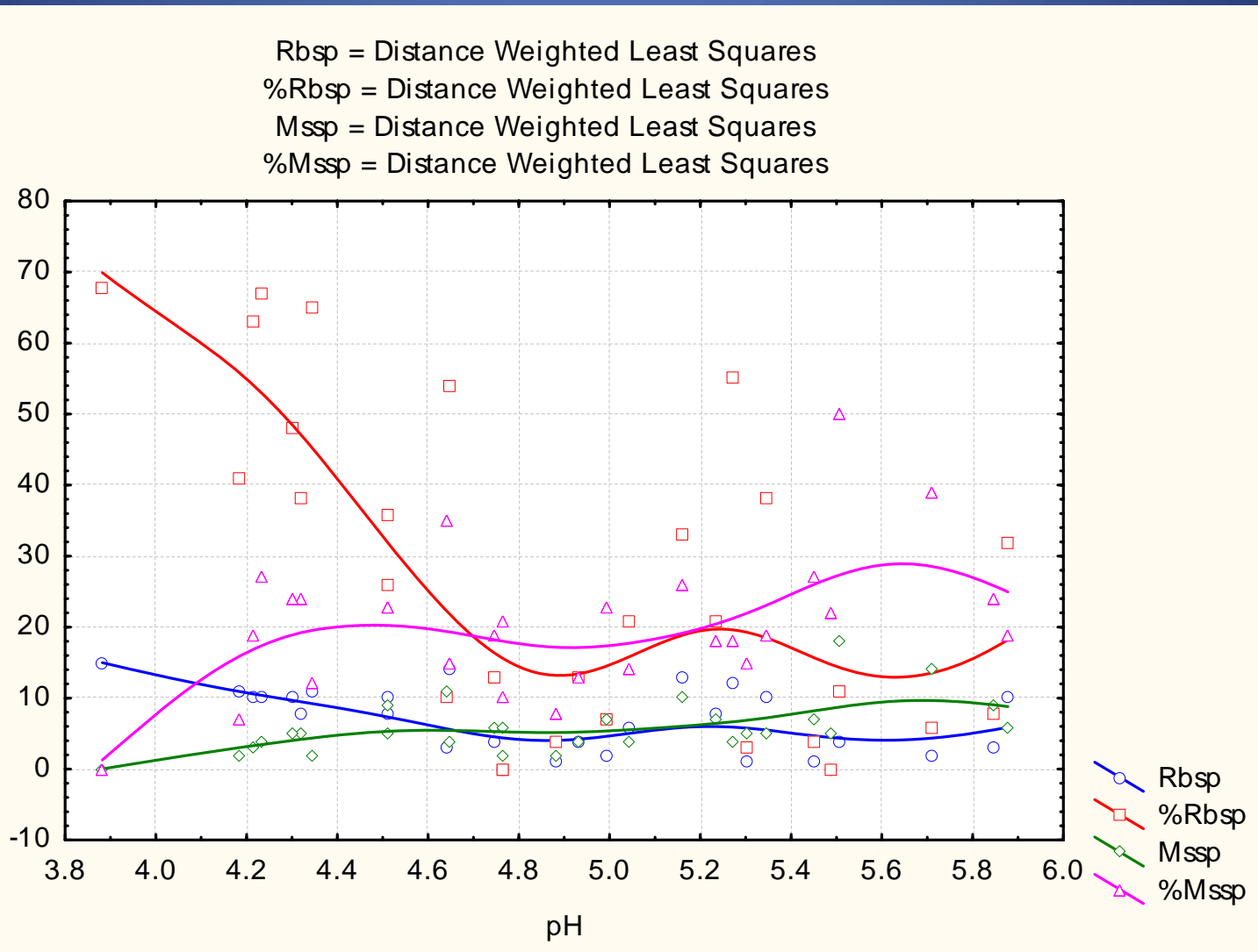
Liikide arvu muutmine siirdesoodes seoses turbavee pH-ga.

Taimkatte erinevate komponentide üldkatvuse muutmine siirdesoodes seoses turbavee pH-ga.

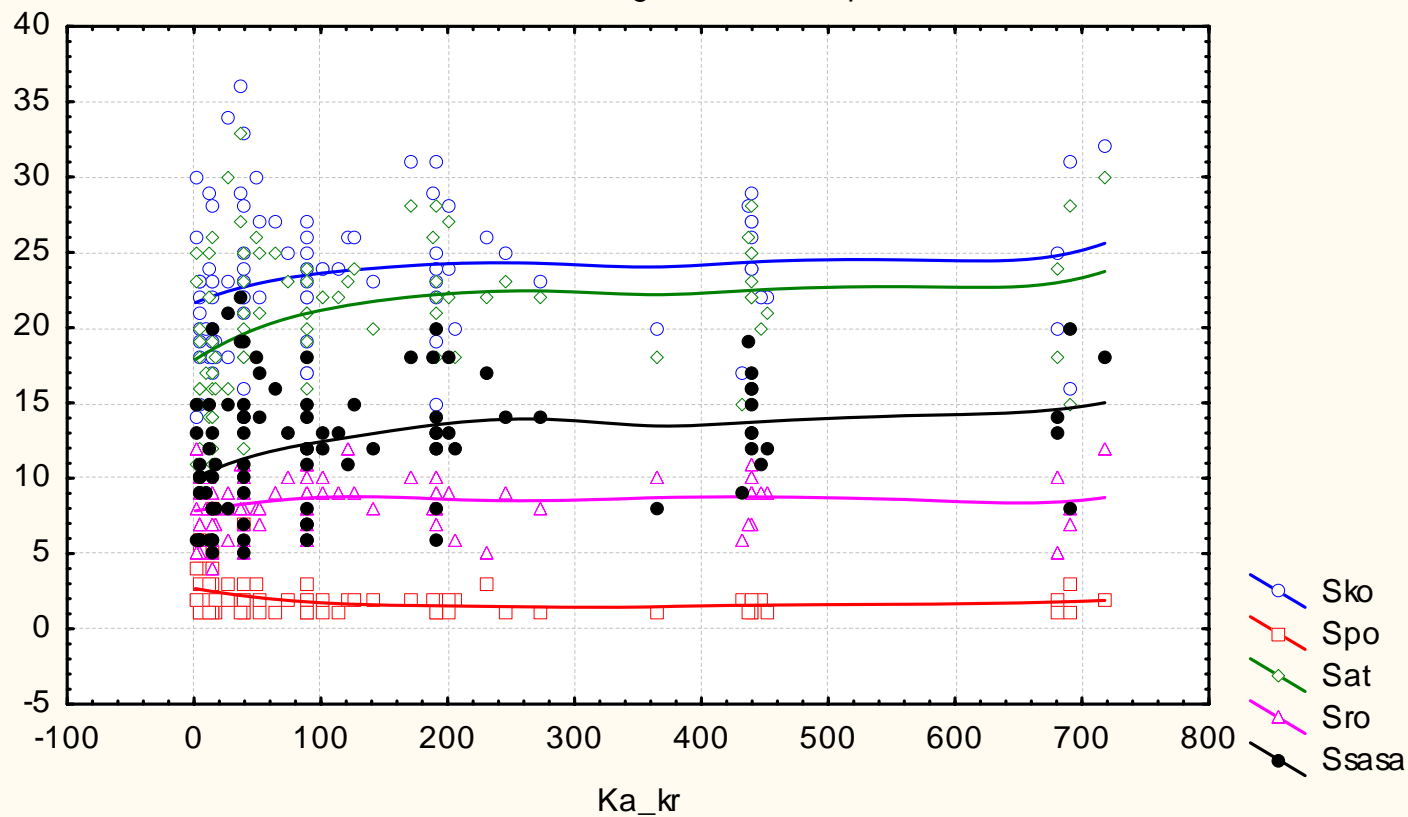

Raba- ning madalsooliikide arvu ja protsentuaalse osatähtsuse muutumine siirdesoodes seoses turbavee pH-ga.

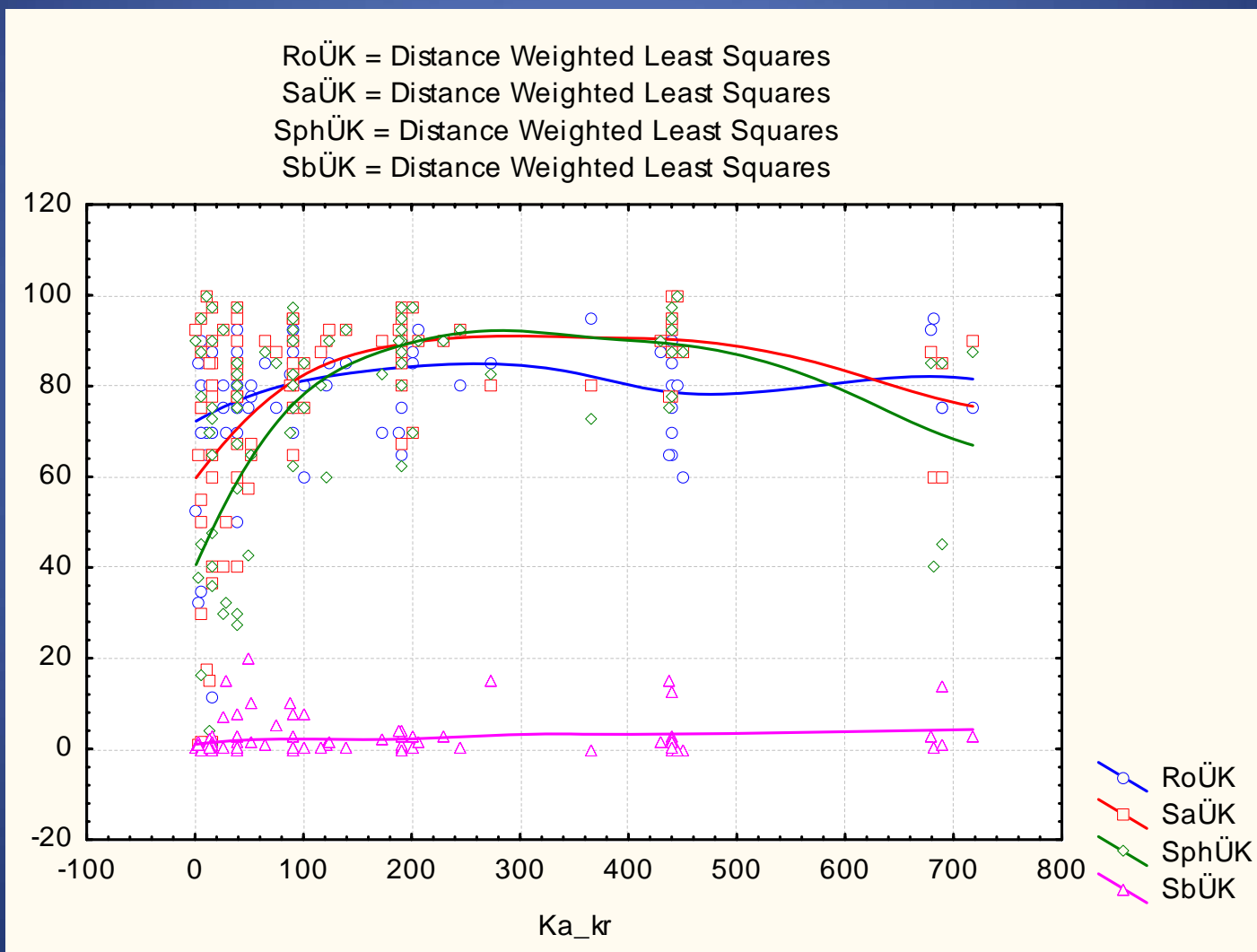

Liikide arvu muutumine rabades seoses kraavi kaugusega.

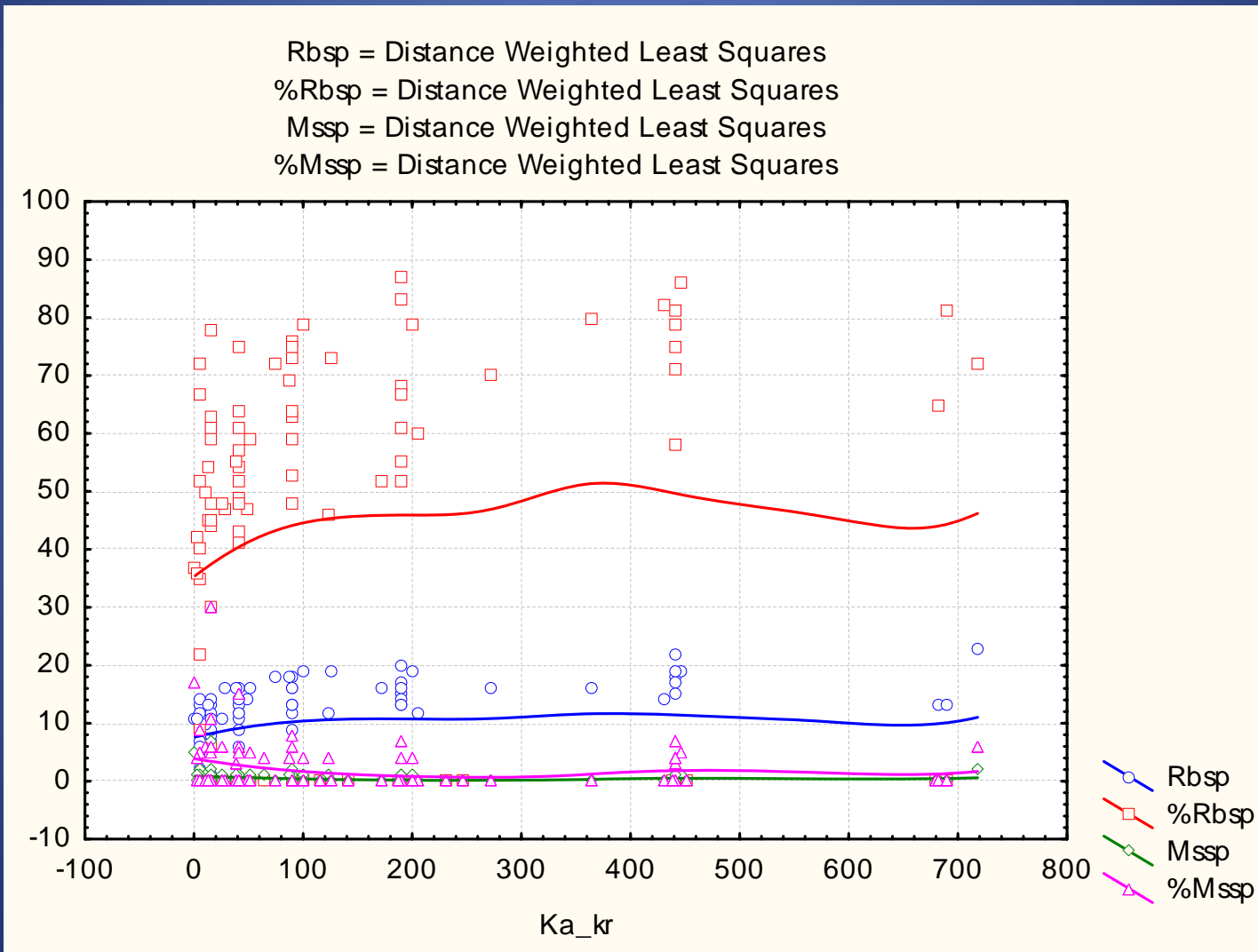
Sko = Distance Weighted Least Squares
Spo = Distance Weighted Least Squares
Sat = Distance Weighted Least Squares
Sro = Distance Weighted Least Squares
Ssasa = Distance Weighted Least Squares

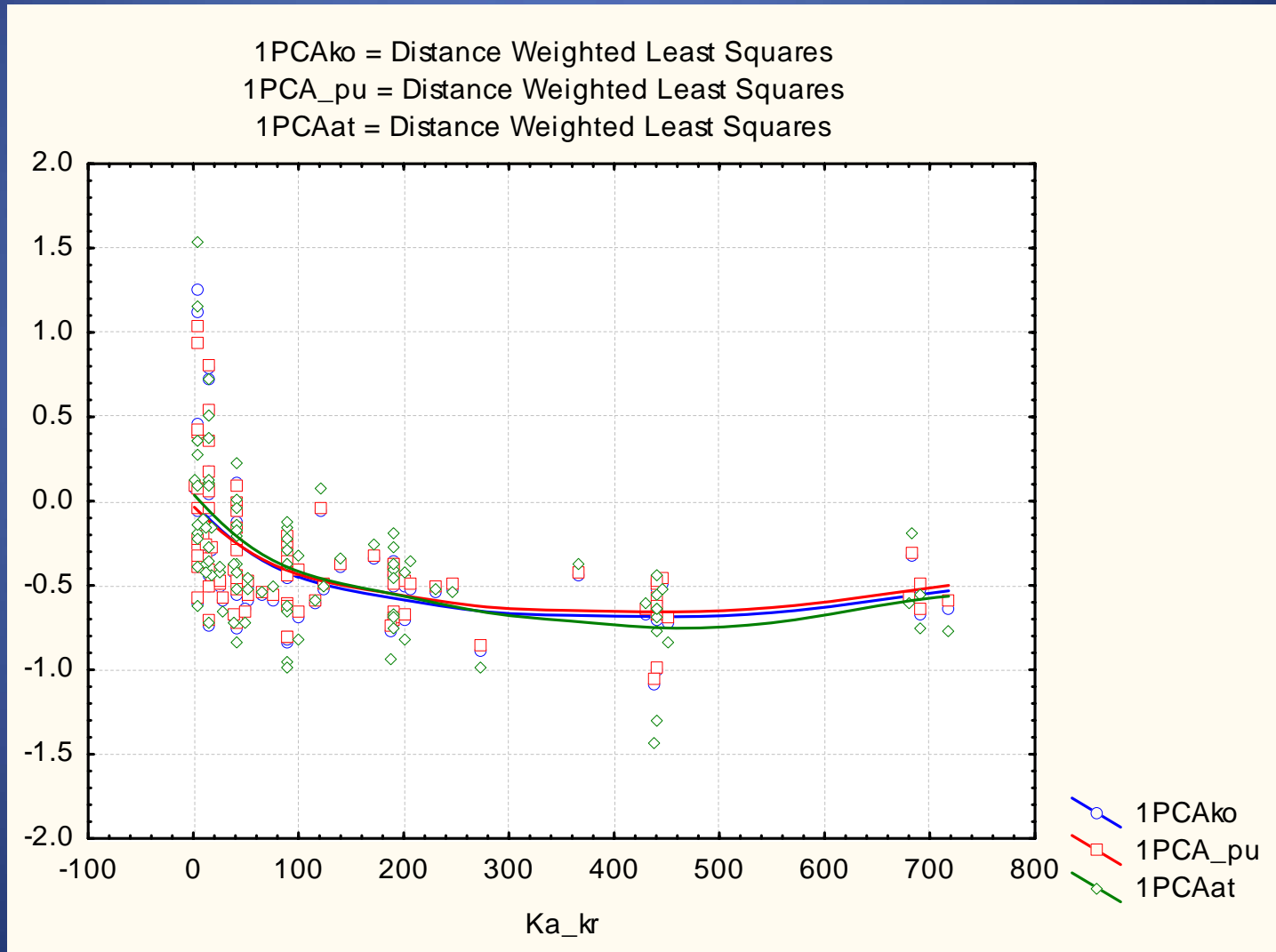
Taimkatte erinevate komponentide üldkatvuse muutumine rabades seoses kaugusega kraavist.

Raba- ning madalsooliikide arvu ja protsentuaalse osatähtsuse muutumine rabades seoses kaugusega kraavist.

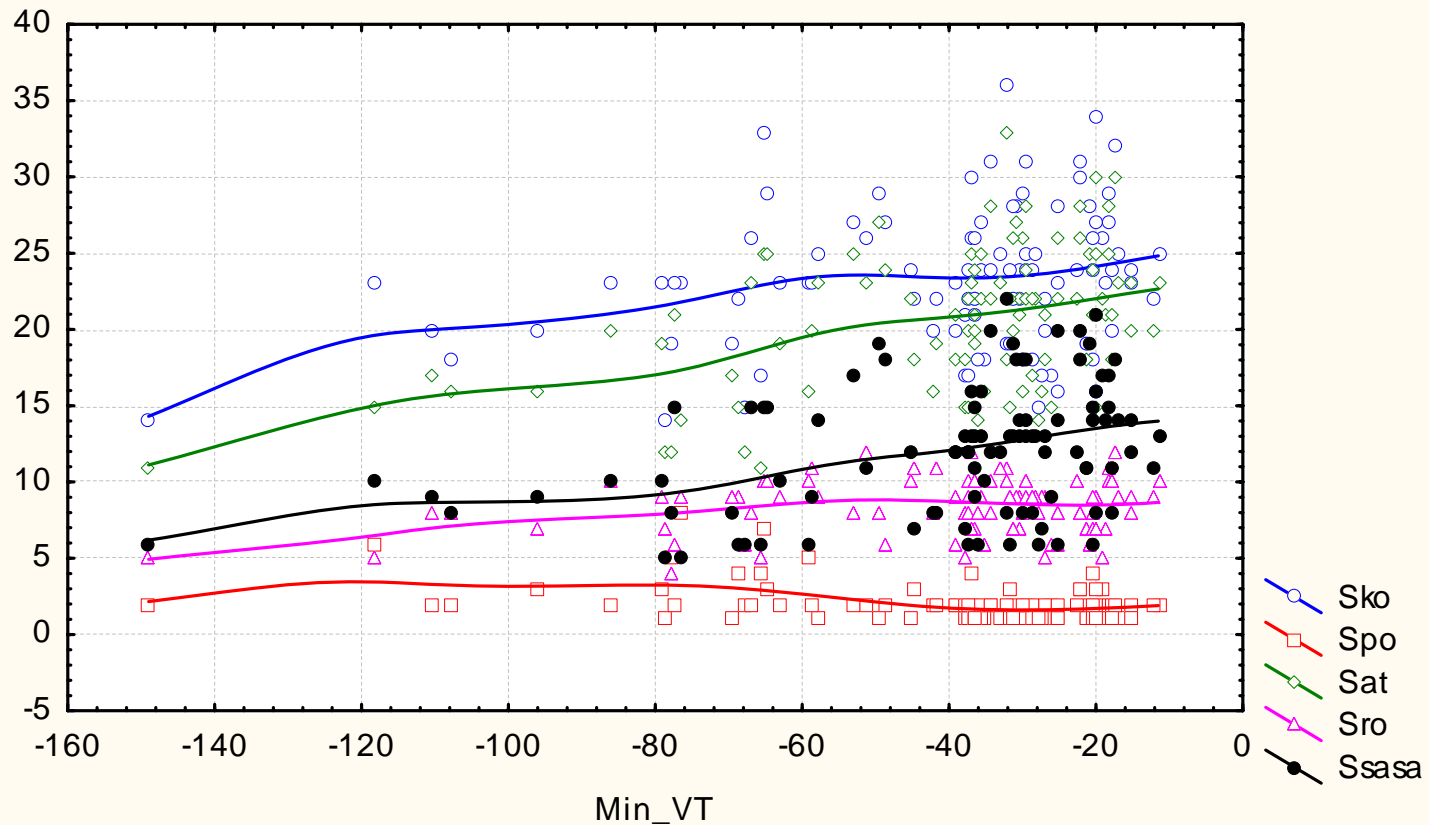
Peakomponentanalüüsi alusel arvatud raba proovialade 1. peakomponendi väärtuste muutus kogu taimkatte (1PCAko), selle puu- ja põõsarinde (1PCA_pu) ning alustaimestu (1PCAat) liigimatriksite põhjal seoses kaugusega kraavist.

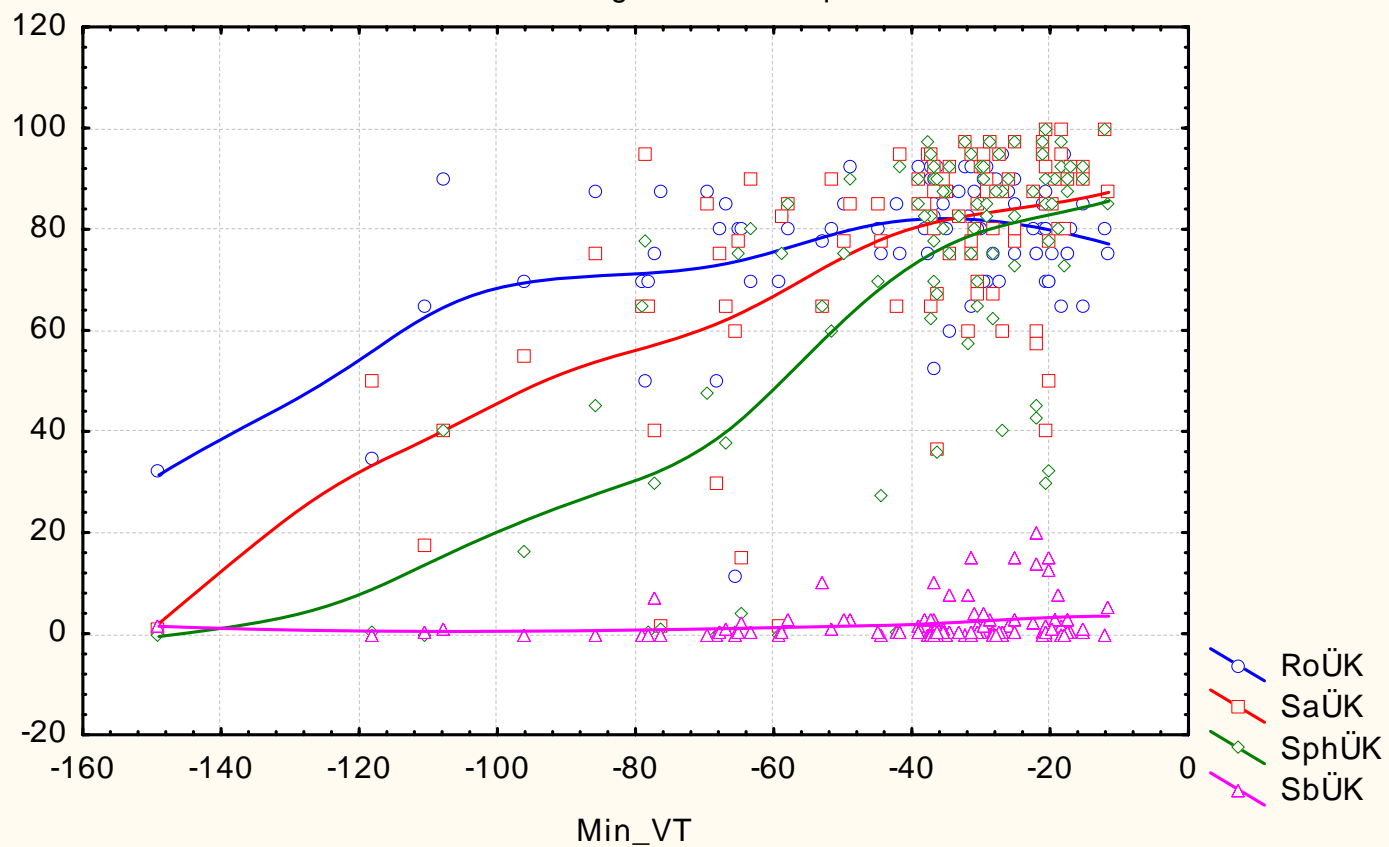
Liikide arvu muutumine rabades seoses minimaalse veetasemega.

Sko = Distance Weighted Least Squares
Spo = Distance Weighted Least Squares
Sat = Distance Weighted Least Squares
Sro = Distance Weighted Least Squares
Ssasa = Distance Weighted Least Squares

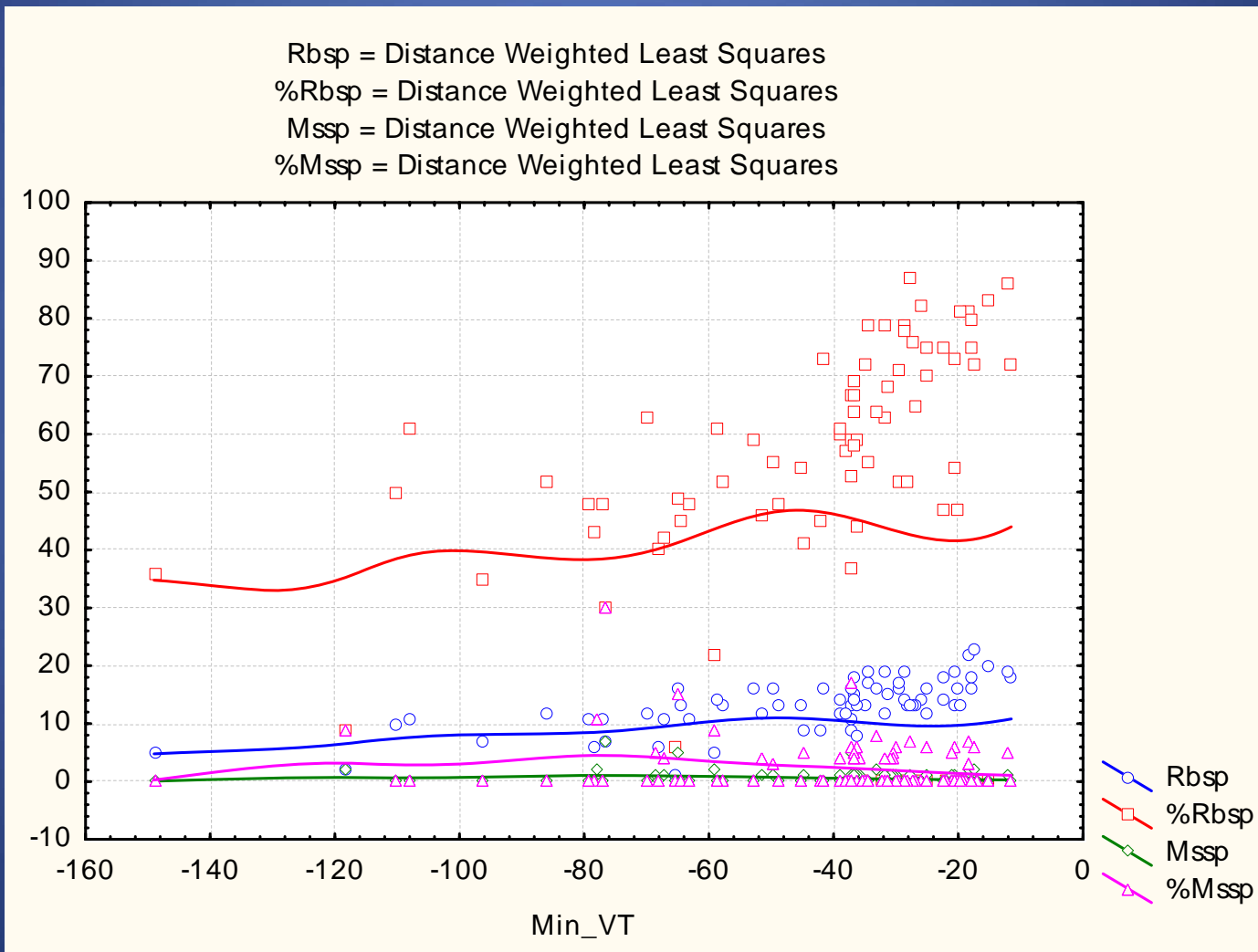

Taimkatte erinevate komponentide üldkatvuse muutumine rabades
seoses minimaalse veetasemega.

RoÜK = Distance Weighted Least Squares
SaÜK = Distance Weighted Least Squares
SphÜK = Distance Weighted Least Squares
SbÜK = Distance Weighted Least Squares

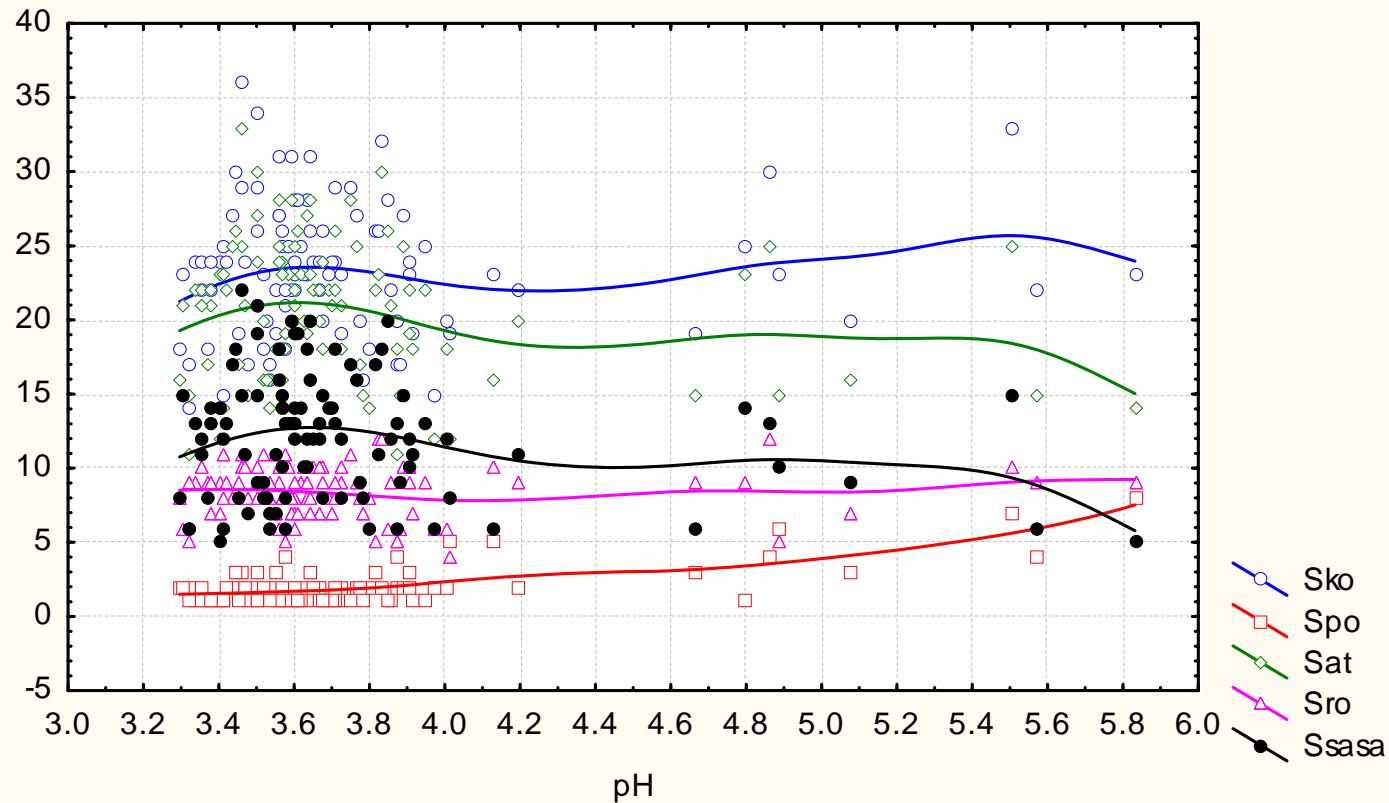

Raba- ning madalsooliikide arvu ja protsentuaalse osatähtsuse üldkatvuse muutumine rabades seoses minimaalse veetasemega.

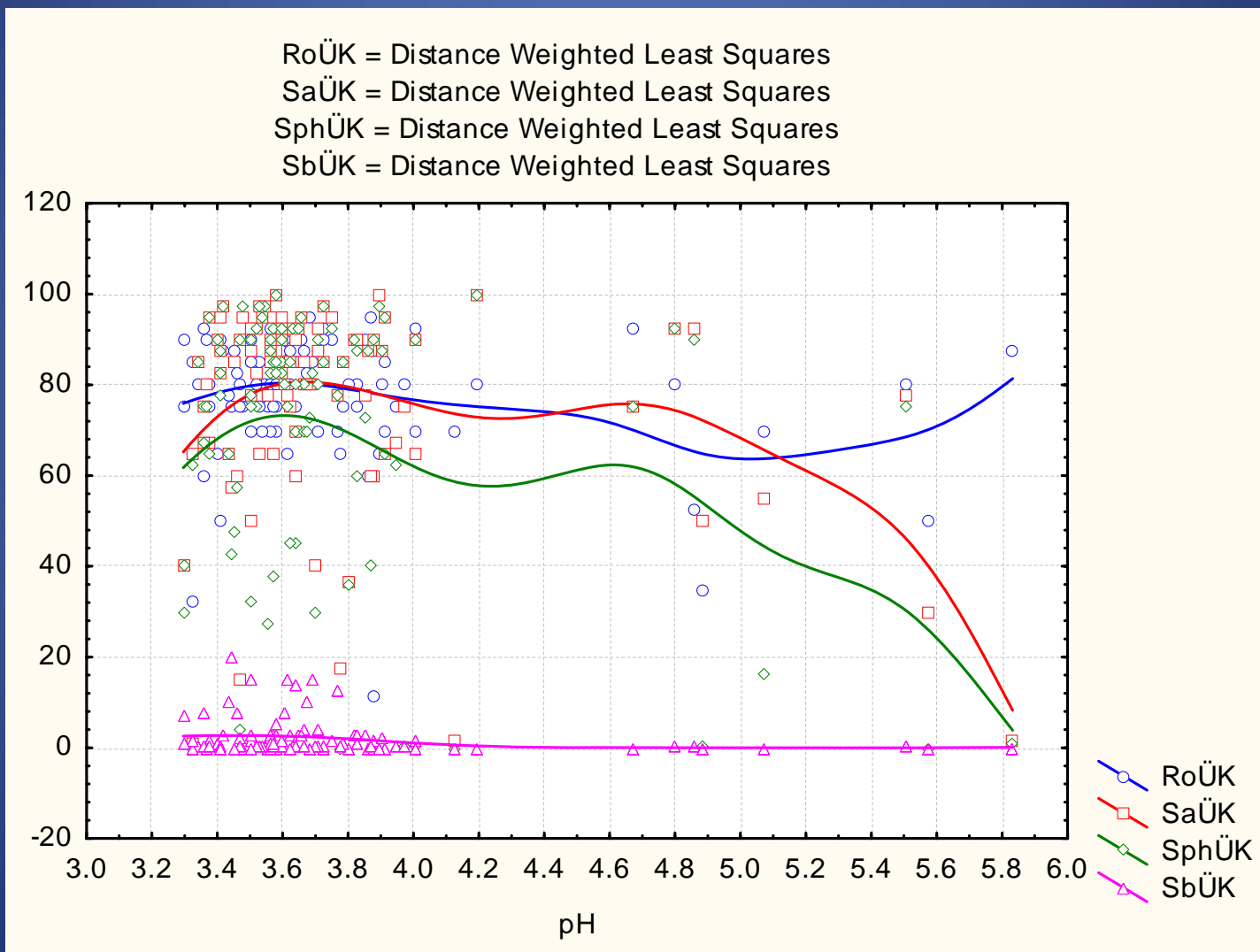

Liikide arvu muutumine rabades seoses turbavee pH-ga.

Sko = Distance Weighted Least Squares
Spo = Distance Weighted Least Squares
Sat = Distance Weighted Least Squares
Sro = Distance Weighted Least Squares
Ssasa = Distance Weighted Least Squares

Taimkatte erinevate komponentide üldkatvuse muutumine rabades seoses turbavee pH-ga.

Täna tähelepanu eest!